

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KENDİNİ
GERÇEKLEŞTİRME ENGELLERİ İLE MESLEK
SEÇİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ**

Emrah AY

Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Afife YURTTAŞ

Yüksek Lisans Tezi-2017

**T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KENDİNİ
GERÇEKLEŞTİRME ENGELLERİ İLE MESLEK
SEÇİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Emrah AY

**Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi**

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Afife YURTTAŞ**

**ERZURUM
2017**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
HEMŞİRELİK ESASLARI ANABİLİM DALI

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRME
ENGELLERİ İLE MESLEK SEÇİMLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN
İNCELENMESİ

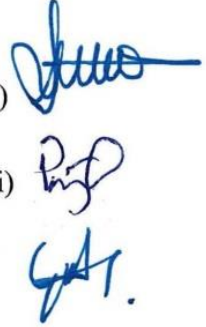
Emrah AY

Tez Savunma Tarihi : 18/01/2017

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Afife YURTTAŞ (Atatürk Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Papatya KARAKURT (Erzincan Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Gülçin AVŞAR (Atatürk Üniversitesi)

Onay

Bu çalışma yukarıdaki jüri tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü
Prof. Dr. Mehtap TAN

Yüksek Lisans Tezi
ERZURUM – 2017

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	III
ÖZET	IV
ABSTRACT.....	V
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	VI
ŞEKİLLER DİZİNİ	VII
TABLolar DİZİNİ	VIII
1. GİRİŞ	1
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Kendini Gerçekleştirme Kavramı	3
2.2. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi	4
2.3. Kendini Gerçekleştirmeye Ulaştıran Davranışlar	6
2.4. Maslow'a Göre Kendini Gerçekleştiren İnsanın Özellikleri	7
2.5. Kendini Gerçekleştirme İle İlgili Diğer Yaklaşımlar	10
2.5.1. Carl Rogers	10
2.5.2. Otto Rank.....	11
2.5.3. Carl Jung	11
2.5.4. Karl Goldstein.....	11
2.5.5. Erich Fromm	12
2.5.6. Alfred Adler	12
2.6. Kendini Gerçekleştirme ve Hemşirelik.....	13
2.7. Kendini Gerçekleştirmenin Ölçülmesi.....	14
2.8. Meslek Seçimi.....	15
2.9. Meslek Seçimi ve Önemi.....	17
2.10. Meslek Seçimine Etki Eden Faktörler	18
2.11. Hemşirelik ve Meslek Seçimi	19

3. MATERYAL VE METOT.....	23
3.1. Araştırmanın Türü.....	23
3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman	23
3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	23
3.4. Verilerin Toplanması	23
3.5. Veri Toplama Araçları	24
3.5.1. Demografik Anket	24
3.5.2. Kendini Gerçekleştirme Engellerini Tarama Envanteri.....	24
3.5.3. Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ)	26
3.6. Verilerin Değerlendirilmesi ve Yorumlanması.....	26
3.7. Araştırmanın Etik İlkeleri	27
4. BULGULAR.....	28
5. TARTIŞMA.....	37
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	43
KAYNAKLAR	46
EKLER	55
EK-1. ÖZGEÇMİŞ	55
EK-2. DEMOGRAFİK ANKET.....	56
EK-3. KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRME ENGELLERİ TARAMA	
ENVANTERİ	58
EK-4. HEMŞİRELİKTE MESLEK SEÇİMİ ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMU	61
EK-5. KGETE’NİN ALT BOYUTLARININ DAĞILIMI.....	62
EK-6. ETİK KURUL ONAY FORMU	63
EK-7. KURUM İZİN YAZISI	64
EK-8. YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI.....	65

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca beni motive eden, değerli bilgi ve önerileri ile bana yol gösteren destekleyici ve anlayışlı tutumu ile hep yanımda olduğunu hissettiren, zorlandığım anlarda beni cesaretlendiren danışman hocam sayın Yrd. Doç. Dr. Afife YURTTAŞ’a saygı ve şükranlarımı sunarım.

Akademik gelişimime katkıda bulunan değerli hocalarım Prof. Dr. Mağfiret KAŞIKÇI ve Prof. Dr. Reva Balcı AKPINAR’a, tezimin tamamlanma aşamasında desteklerini esirgemeyen değerli hocalarıma, bu zorlu süreçte zor zamanlarımda her zaman bana destek olan arkadaşlarıma ve benimle birlikte bu süreci en yakından yaşayan sevgili eşim Araş. Gör. Eda AY’a, canım oğlum Utku Rüzgar’a, varlıklarıyla güç bulduğum babama, anneme ve kardeşlerime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Araş. Gör. Emrah AY

ÖZET

Hemşirelik Öğrencilerinin Kendini Gerçekleştirme Engelleri İle Meslek Seçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Amaç: Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin kendini gerçekleştirme engelleri ile meslek seçimleri arasındaki ilişkiyi incelenmek amacıyla yapılmıştır.

Materyal ve Metot: Araştırma, İlişkisel Tarama Modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören 1130 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılmayı kabul eden 824 öğrenci örneklemi oluşturmuştur. Veriler, Kişisel Bilgi Formu, Kendini Gerçekleştirme Engellerini Tarama Envanteri ve Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği kullanılarak bahar döneminde toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde; tanımlayıcı istatistikler, ortalama, t testi, varyans analizi, Kruskal Wallis ve Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin yaş ortalamasının 20.17 ± 1.68 , %75.6'sının kız, %30.7'sinin 2.sınıf olduğu %58.9'unun şehir merkezinde yaşadığı, %97.7'sinin bekar, %49.3'ünün Anadolu lisesi mezunu olduğu, %46.2'sinin serbest zaman etkinliklerine izleyici olarak katıldığı ve %88.1'inin ailesinin sosyo-ekonomik düzeylerinin orta olduğu belirlenmiştir. Araştırmada, Kendini Gerçekleştirme Engellerini Tarama Envanteri toplam puan ortalamasının 95.22 ± 38.94 olduğu ve Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği toplam puan ortalaması ise 97.66 ± 25.66 olarak belirlenmiştir. Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği toplam puanı ile Kendini Gerçekleştirme Engellerini Tarama Envanteri toplam puanı ve güvenlik ihtiyacı, saygı ihtiyacı alt boyutları arasında negatif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuşken ($p < 0.05$), fizyolojik ihtiyaç ve ait olma-sevgi ihtiyacı alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Sonuç: Öğrencilerin kendini gerçekleştirme engelleri azaldıkça hemşirelikte meslek seçimi oranı artmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik, kendini gerçekleştirme, meslek seçimi, öğrenci

ABSTRACT

Investigation of the Relationship Between Self-Actualization Obstacles and Career Choices of Nursing Students

Aim: The study aims to investigate the relationship between self-actualization obstacles and career choices of nursing students.

Materials and Methods: In the study, the Relational Screening Model was used. The study population consisted 1130 students, studying at the Atatürk University Faculty of Health Sciences Nursing Department in the 2015-2016 academic year. The sample of the study consisted of 824 students, who agreed to participate in the study. Data were collected during the spring semester using the Personal Information Form, Self-Actualization Obstacles Screening Inventory (SAOSI), and Career Choice Scale for Nursing (CCSN). Descriptive statistics, mean, t test, variance analysis, Kruskal Wallis and Pearson Correlation analysis were used in the evaluation of the data.

Results: It was found that the average age of the nursing students was 20.17 ± 1.68 , 75.6% of them was female, 30.7% was sophomore, 58.9% was living in the city center, 97.7% was single, 49.3% was Anatolian high school graduate, 46.2% was participating in leisure activities as spectators, and that 88.1% had moderate familial socio-economic level. In the study, the mean Self-Actualization Obstacles Screening Inventory score was 95.22 ± 38.94 , and the mean Career Choice Scale for Nursing score was found to be 97.66 ± 25.66 . Although there was a statistically significant and positive correlation between total Career Choice Scale for Nursing score and total Self-Actualization Obstacles Screening Inventory score and need for security and respect sub-scales ($p < 0.05$), there was no statistically significant correlation between the Career Choice Scale for Nursing and physiological needs and belonging-love sub-scales ($p > 0.05$).

Conclusion: The rate of nursing career choice increases as the self-actualization obstacles of the students decreases.

Keywords: Career choice, nursing, self-actualization, student

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

KGETE	: Kendini Gerçekleştirme Engelleri Tarama Envanteri
HMSÖ	: Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği
SAOSI	: Self-Actualization Obstacles Screening Inventory
CCSN	: Career Choice Scale for Nursing

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No

Sayfa No

Şekil 2.1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi 5

TABLOLAR DİZİNİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa No</u>
Tablo 4.1. Öğrencilere İlişkin Tanımlayıcı Özelliklerin Dağılımı.....	28
Tablo 4.2. Öğrencilerin Ailelerine İlişkin Tanımlayıcı Özelliklerin Dağılımı	29
Tablo 4.3. Kendini Gerçekleştirme Engelleri Tutum Envanteri Alt Boyut ve Puan Ortalaması	30
Tablo 4.4. Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği Alt Boyut ve Puan Ortalaması	31
Tablo 4.5. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Kendini Gerçekleştirme Engelleri Tarama Envanteri ve Hemşirelerin Meslek Seçimi Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	31
Tablo 4.6. Öğrencilerin Ailelerine İlişkin Tanımlayıcı Özellikleri ile Kendini Gerçekleştirme Engelleri Tarama Envanteri ve Hemşirelerin Meslek Seçimi Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması	34
Tablo 4.7. HMSÖ ve KGETE Ölçeklerinin Alt Boyutları ve Toplamları Arasındaki İlişki.....	36

1. GİRİŞ

İnsan davranışlarını yönlendiren en önemli etken gereksinimlerdir. Bireyler gereksinimleri doğrultusunda motive olurlar. Abraham Maslow, “Gereksinimler Hiyerarşisi” adlı motivasyon teorisinde bu gereksinimleri sıralarken kişinin en üst düzey gereksiniminin kendini gerçekleştirme olduğunu ifade etmiştir.¹ Kendini gerçekleştirme insanın temel fonksiyonlarından birisidir. Kendini gerçekleştirme gereksinimleri; kişinin amacını gerçekleştirmesi, potansiyelini ortaya çıkarması, kişisel tatmin, kişisel başarı ve bilimsel buluşları içerir.¹⁻³ Kendini gerçekleştirme basamaklarındaki gereksinimlerin giderilmesinde karşılaşılan sorunlar ise kendini gerçekleştirme engeli olarak tanımlanmaktadır.⁴

Geçmişten günümüze dek sosyal, kültürel ve teknolojik değişimlerle kendini yenilemeyi başaran, birey, aile ve toplumun sağlık durumu ile ilgilenen uygulamalı bir sağlık disiplini olan hemşirelik,² yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmelerden etkilenmiştir.^{5,6} Bu gelişmeler hemşirelerin bireysel ve mesleki açıdan sürekli gelişen, sorumluluk üstlenen, araştırma yoluyla sorunlara çözüm üreten, liderlik özelliğine sahip, güçlü kişilerarası iletişim kuran meslek üyeleri olmalarını zorunlu kılmaktadır.⁷ Sağlık bakım ekibinin en önemli unsurunu oluşturan hemşirelerin sahip olması gereken bu özellikler temel gereksinimler hiyerarşisinde kendini gerçekleştirme basamağına ulaşmalarının önemini göstermektedir.⁷

Gelişmiş bir toplumda, bağımsız bir bireyin en önemli gelişim aşamalarından birisi kendi yapacağı mesleği seçmesidir. Bireyin mesleğiyle ilgili bir konuda doğru bir tercih işlemini yapabilmesi için, ilk olarak ne istediğini ve buna ulaşabilmesi için ne tür imkanlara sahip olduğunun farkında olması gerekir. Daha sonra, farklı seçenekleri araştırıp, her birinin isteklerine ve şartlarına ne derece uygun olduğunu değerlendirmesi gerekmektedir.^{8,9}

Meslek seçimi, bireyin bütün meslek dalları içerisinde kendi kişiliğine, özelliklerine ve kabiliyetine uygun olduğuna inandığı ve haz alacağını düşündüğü işe yönelmesidir. Bireyin kendi seçtiği meslekte başarılı olabilmesi, fiziksel özellikleri ve mesleği bilerek ve isteyerek seçmesi ve mesleğe mental ve zihinsel olarak kişinin hazır olmasıyla yakından ilişkilidir. ⁹⁻¹²

Kişinin kendini gerçekleştirme ile meslekte ortaya çıkaracağı başarı arasında dengeli bir köprü sağlandığında meslek seçiminin gerçek anlamda sağlandığı söylenebilir. Ülkemizde hemşirelik mesleğinin gelişmesi, saygınlığının artması için mesleğin en güzel şekilde uygulanıp icra edilmesi önem taşımaktadır. Dolayısıyla hemşirelik mesleğini seçmeyi düşünen bireylerin farkında olarak mesleği seçmeleri, iyi tanımaları, içselleştirmeleri ve severek yapmaları gerekmektedir. ¹³⁻¹⁵

Hemşirelerin kendini gerçekleştirme basamağına ulaşmaları ve bu basamakta kalmaları kişisel ve mesleki motivasyonları, gelişmeleri, gelişme ve değişimlere ayak uydurabilmeleri açısından önemlidir. Literatür incelendiğinde; kendini gerçekleştirme engelleri üzerine yapılan çalışmalar ^{3,4,16-23} ve hemşirelikte meslek seçimlerini gerek ekonomik sebepler, gerek aile isteği üzerine seçme gibi etmenleri değerlendiren çalışmalar ^{13,14,24-31} mevcuttur. Ancak hemşirelik öğrencilerinin kendini gerçekleştirme engelleri ile meslek seçimleri arasındaki durumu birlikte değerlendiren araştırmaya rastlanılmamıştır.

Bu noktadan hareketle hemşirelik mesleğini seçen öğrencilerinin kendini gerçekleştirme engellerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek ve bundan dolayı meslek seçimlerinin ne ölçüde etkilendiği ve arasındaki ilişkiyi incelemek için bu araştırma yapılmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

İnsan, yaşamı süresince bir gelişim aşaması içerisinde yaşar ve bu aşamada belirli gelişim ödevlerini ve gerekliliklerini sağlayarak kendini geliştirir. Gelişim ödevlerini ve gerekliliklerini yerine getirirken kendi içinden ve dış çevresinden gelen etmenlerin etkisinde davranışlarını düzenler. Bu süreç içerisinde kişi, davranışlarını olumlu ve yapıcı bir yönde geliştirerek ilerler. Bu ilerleme bireyin doğumla birlikte getirdiği tüm potansiyelleri en iyi şekilde kullanması, yani kendini gerçekleştirme sürecidir.¹⁷

Kendini gerçekleştirme en üst seviyedeki temel güdüdür ve eğitimin esas amacını ortaya koymaktır. Kendini gerçekleştirme (self-actualization), bireyin yaşamını sürdürebilmesi için bütün kabiliyet ve vasıflarını aktif olarak ortaya koyabilmesi ve gizli güçlerini geliştirebilmesine yönelik doğuştan getirdiği, her bireyde var olan insan ihtiyacı eğilimidir.^{20,32,33}

2.1. Kendini Gerçekleştirme Kavramı

Potansiyelini kullanma, sınırlarımızı ve gücümüzü kabul etme, diğer insanları olduğu gibi kabul etme, bağımsız olma, spontan olma, merakını giderme, bilme ve anlama, yaratıcı olma, estetik şekilde tanımlanır.³⁴

Bir insan fizyolojik ve psikolojik gereksinimlerini karşıladıktan sonra kendini geliştirme sürecine girer. Kendini gerçekleştirme en üst düzeydeki gereksinimlerdir. Birey bu basamakta yer alan bilme ve anlama gereksinimi ile kendisini ve etrafını anladıkça, soyut nitelikte olan estetik alanlara yönelmeye baslar ve yaratıcılığı gelişir. En üst basamaktaki ihtiyaçlarını karşılayabilen bireyler hem kendilerini hem de başkalarını kabul eden, sağlam ve demokratik ilişkiler kurabilen, kararlarını özgürce uygulayabilen psikolojik anlamda sağlıklı bireylerdir.^{34,35}

İnsan tutum ve eylemlerine şekil veren en önemli etken gereksinimlerdir. Kişiler

gereksinimleri ile aynı yönde motive olurlar. Abraham Maslow, “Gereksinimler Hiyerarşisi adlı motivasyon teorisinde” bu gereksinimleri; “sırasıyla fiziksel gereksinimler (yeme, içme, seks vb), güvenlik gereksinimleri (iş şartları, iş güvenliği vb), sosyal gereksinimler (aile, iş, arkadaş ilişkileri vb) benlik gereksinimleri (kendini başkalarına gösterme) ve kendini gerçekleştirme gereksinimleri (bireylerin sahip oldukları potansiyellerini geliştirme ve yaratıcılıklarını en üst düzeye çıkarma)” olarak ortaya koymaktadır. Maslow’a göre “ilk dört basamaktaki gereksinimler sırasıyla karşılanırsa birey bir üst düzeydeki kendini gerçekleştirme gereksinimlerini karşılamaya yönelir”.^{1,34} Kendini gerçekleştirme bireyin temel gereksinimlerinden birisidir. Kendini gerçekleştirme ihtiyacı gereksinimleri; kişinin amacını gerçekleştirme, potansiyelini ortaya çıkarması, kişisel tatmin, kişisel başarı ve bilimsel buluşları içerir.^{1,2,16}

Hümanistik yaklaşımın öncülerinden Maslow’a göre “bir insanın kendini gerçekleştirme, onun korku, kaygı ve engellenmelerden uzak, özgürce seçme olanağına” bağlıdır. Kişisel gereksinimleri bastırma, engellenme ya da korkutulma gibi nedenlerle engellenen bireylerde ruhsal ve bedensel bazı eksiklikler ortaya çıkmaktadır. Bu eksiklikler ise bireyi bunları giderme yönünde harekete geçirmektedir. Böyle sorunlar karşısında bireyler kendilerini gerçekleştirme yerine eksik olan gereksinimi giderme çabasına girerler.^{19,34,36}

2.2. Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

İnsanların birçok ihtiyacı olduğunu göz önüne aldığımızda “belirli bir alanda hangisini karşılamaya çalışacaklar?” diye sorabiliriz. Bu konuda yordama yapmak için Maslow¹ Şekil 2.1. de gösterilen ihtiyaçlar hiyerarşisini önermiştir. Maslow’un kuramında, hiyerarşide alt basamaklardaki gereksinimler karşılanmadan, daha üst basamaklardaki gereksinimlerin karşılanmasının zor olacağı ifade edilmiştir. Örneğin aç veya fiziksel anlamda tehlike altında bulunan bir kimse yemek bulma veya güvende

olmaya olumlu benlik imajı kazanmadan çok daha fazla ilgi duyacaktır. Ancak karnı doyup kendisini tok ve güvende hissettikten sonra öz değer gereksinimi önem kazanacaktır. Maslow'un öne sürdüğü önemli bir kavram yoksunluk ihtiyaçları ile gelişim ihtiyaçları arasındaki ayrımdır. Yoksunluk ihtiyaçları (fizyolojik, güvenlik, sevgi ve saygı) fiziksel ve psikolojik kendini iyi hissetmede çok önemlidir. Bu ihtiyaçların karşılanması zaruridir, fakat bir kez karşılandıklarında kişinin bunları karşılama ihtiyacı azalacaktır. Gelişim ihtiyaçları, bilme ve anlama, güzelliği takdir etme veya diğerlerinin gözünde takdir edilecek şekilde büyüme ve gelişme, hiçbir zaman tamamen karşılanmaz. Hatta insanlar kendilerini çevreleyen dünyayı tanıma ve anlama ihtiyaçlarını karşıladıkça öğrenme motivasyonları da o oranda artar.³⁷

Şekil 2.1. Maslow'un Gereksinimler Hiyerarşisi

Maslow'un Gereksinimler Hiyerarşisi

Fizyolojik gereksinimler

Yiyecek ve su , dinlenme ve uyku, eksersiz, sağlık, cinsellik.

Güvenlik gereksinimler

Fiziksel güvenlik, bağlı olma, istikrar, düzen, planlama, korkulardan arınma

Ait olma ve sevgi gereksinimi

Sevgi, sefkat, ait olma (aileye,gruba), dostluk, diğer insanlarla zaman geçirme.

Saygı gereksinimi

Özsaygı, başarı, gizlilik, güven, güç, diğer insanlara saygı, kabul edilme, takdir, beceri, statü, itibar, ün.

2.3. Kendini Gerçekleştirmeye Ulaştıran Davranışlar

Maslow,³⁴ “bireyi kendini gerçekleştirmeye ulaştıran davranışların sekiz yolu olduğunu” söylemektedir:

1. Kendini gerçekleştirme, neredeyse tam bir uyumla hayat dolu, kendilik dolu deneyimler yaşamaktır. Bu deneyimleme aşamasında birey, bütün ve kendini geliştirmiş insandır. Bireyin kendi potansiyelinin farkında olmasıdır.^{23,34}
2. Hayat boyunca geriye ve ileriye dönük bazı seçimler bulunmaktadır. Bu seçimler ilerleme ve büyümeye doğru olabildiği gibi güvenlik ve savunmaya yönelik de olabilir. Kendini gerçekleştirme yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bir başka deyişle, doğru ile yanlış, dürüst ile sahtekârı, gerileme ile ilerlemeyi tercih etmektir.^{23,34}
3. Kendini gerçekleştirme ile ilgili konuşma, gerçekleştirilecek bir kendilik olduğunu ima etmektir. Birey, doğuştan birçok potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin farkına varıp ortaya çıkarması gerekir.^{23,34}
4. Şüphe durumlarında dürüst olmak gerekir. Genelde olan ise, şüphede olduğumuzda dürüst olmadığımızdır. Birey kendisine bakıp dürüst olmaya çalışmalıdır. Bu, kendini gerçekleştirmek için büyük bir adımdır.^{23,34}
5. Öz-farkındalık, deneyimleme, büyüme tercihi yapma, kendilik iç sesini dinleme ve dürüst olarak sorumluluk alma kendini gerçekleştirmeye ulaştıran yolların bazılarıdır. Birey, her seferinde bu yolları sorguladıkça, kendisi için doğru olanın ne olduğunu ve nasıl daha iyi seçimler yapacağını bilir.^{23,34}
6. Kendini gerçekleştirme, ulaşılan bir son değildir. Bireyin potansiyelini

herhangi bir zamanda daha fazla gerçekleştirme potansiyelidir. Kendini gerçekleştirme, potansiyelini artırma ve yaptığı Şeyi en iyi Şekilde yapmak için çaba gösterme ve elindeki ile yetinmeme sürecidir.^{23,34}

7. Zirve yaşantılar, kendini gerçekleştirmenin geçici ve kısa süreli durumlarıdır. Bu anlar garantisi olmayan anlardır. Ancak birey, bu anları artırmak için koşullar oluşturabilir. Yanlış izlenimlerden kurtulup, gerçek anlamda iyi olduğu ve iyi olmadığı Şeyleri fark etmelidir. Potansiyelinin parladığı alanları bilmek gerçekte bireyin ne olduğunu keşfetmektir.^{23,34}
8. Bireyin nasıl biri olduğu, nelerden hoşlandığı, neleri sevmediğı, iyi ve kötü kavramlarını, hayattaki misyonunu bulmak demektir. Bu zor bir süreçtir ve bireylerin savunma mekanizmalarını terk etmeleri kolay değildir. Fakat bireyin savunmaları terk etmesi değerli bir Őeydir.^{23,34}

2.4. Maslow’a Göre Kendini Gerçekleştiren İnsanın zellikleri

Gerçeği olduğu gibi algılamada daha etkili olmak

Kendini gerçekleştirme kapasitesinin ilk fark edildiği özellik, insanların yüzeysel, sahte ve dürüst olmayan Őahsiyetleri teşhis edebilmedir.^{3,38}

Kendilerini, başkalarını ve doğayı olduğu gibi kabul edebilme

Kendilerini ve doğalarını kabul etmenin Őikyet etmeden hatta bunun hakkında fazla düşünmeden bir yolunu bulurlar. Yaşamlarının diğer bütün gerçeklerini kabul ettikleri gibi manevi zaafıları, günahları, dayanıksızlıkları ve insan doğasındaki diğer aksaklıkları da kabul edebilirler.^{3,38}

Kendiliğindenlik, sadelik ve doğallık

Kendini gerçekleştiren insan doğal, sade ve olduğu gibi davranan insandır.^{3,38}

Problem merkezcilik

Kendini gerçekleştirenler genelde kendileri yerine, kendilerinin dışındaki

problemler üzerine güçlü bir şekilde odaklanırlar. Ego odaklı olmak yerine problem odaklıdır ve bütün bunlar kendisinin dışındaki problemlerle ilgilidir. ^{3,38}

Tarafsızlık ve gizlilik

Kendini gerçekleştiren insan rahatsızlık duymadan ve zarar görmeden yalnız kalabilir. Normal insanlardan daha fazla yalnız kalmaktan, dış dünyayla temaslarını kesmekten hoşlanırlar. Sosyal ilişkilerde yalnızlık, normal kişiler tarafından soğukluk, kendini beğenme, başkalarını küçük görme, duygusuzluk, arkadaşlık duygularından yoksunluk ve hatta düşmanca davranma gibi yorumlanabilir. Kendini gerçekleştiren insanın başkalarının onu idare etmesine gereksinim duymaz. Onun adına başkaları kararları veremez. ^{3,38}

Çevreden ve kültürden bağımsız kalabilme, güçlü bir iradeye sahip olabilme

Kendini gerçekleştirenler fiziksel ve sosyal çevreden bağımsız olurlar. Kendini gerçekleştiren insanın çevresinden bağımsız olması, onun insanı çöküşe, intihara sürükleyen durumlar, mahrumiyetler, engellemeler karşısında sağlam, dengeli, kendi kendine yeterli ve kararlı kalmasına yardımcı olur. ^{3,38}

Takdir Edebilme

Kendini gerçekleştiren insanlar saygı, zevk, merak ve haz duyarak, hatta kendinden geçerek tekrar tekrar takdir etme kapasitesine sahiptir. Normal insanlar için sıradan, alışılmış, heyecan verici yönü bulunmayan yaşantılar, kendini gerçekleştiren insan için yeni, ilginç, güzel ve değerlidir. Hayatın temel deneyimlerinden heyecan, ilham ve güç alabilirler. ^{3,38}

Mistik Deneyim (Zirve yaşantıları yaşayabilme)

Zirve yaşantılar, kendini gerçekleştiren insanlar için olağan bir durumdur. Bu anlarda sıra dışı bir güç ve acizlik duygularıyla birlikte, kendinden geçme, coşma, hayranlık, hayret, zaman ve mekân içindeki konumunu kaybetme, zaman mekândan

sıyrılma, çok önemli ve değerli bir şeyin gerçekleştirme hissetme gibi durumlar yaşarlar.^{3,38}

Özdeşleşme

Kendini gerçekleştiren kişi, diğer insanlara öfkelenme, tahammül edememe yerine insanlara karşı derin bir özdeşleşme, sempati ve duygu paylaşımı hislerine sahiptir. İnsanlardan nefret ederek uzaklaşmak yerine, onları severek onlara yakınlık gösterirler. Bu yüzden insanlara yardım etmeye çalışırlar.^{3,38}

İnsanlarla etkili iletişim kurabilme

Kendini gerçekleştiren insanlar, diğer yetişkin insanlara göre daha derinden, daha samimi ve içten kişisel ilişkilere sahiptir. İnsanlarla bütünleşebilme ve onları karşılıksız sevebilme kapasitesine sahiptirler.^{3,38}

Demokratik karakter yapısına sahip olabilme

Kendini gerçekleştiren insanlar tam anlamıyla demokrat kişilerdir. Herhangi bir sınıf, eğitim seviyesi, siyasal görüş, ırk, millet farkı gözetmeksizin huylarını uygun buldukları bütün insanlara arkadaşça davranırlar. Ortalama insan için çok açık ve önemli birer gerçek olan bu farklardan sanki hiç haberdar değildirler.^{3,38}

Nüktedanlık

Kendini gerçekleştiren insanlarda görülen mizah anlayışı sıra dışıdır. Ortalama insanın komik bulduğu şeyleri onlar komik bulmazlar. Birilerini kırarak, inciterek insanları güldürmeye çalışan, müstehcen, birilerini alçaltan, küçülten mizaha gülmezler. Kendini gerçekleştiren insanın mizahında felsefe vardır.^{3,38}

Yaratıcılık

Kendini geliştiren insandaki yaratıcılık şımartılmamış bir çocuğun sahip olduğu naif yaratıcılık gibidir. Bu özel tipteki yaratıcılık sağlıklı şahsiyet yapılarının bir belirtisi, bir uzantısı olarak gerçekte kişinin içinde yaşadığı dünyanın üzerine yayılmış

veya uğraştığı faaliyetlerin içine girmiştir. Kendini gerçekleştiren bireylerdeki yaratıcılık, onların daha az sınırlandırılmasını sağlamıştır.^{3,38}

Belirli bir kültürün kalıpları içerisinde kalmama

Kendini gerçekleştiren insanlar belirli bir kültürün kimliğine bürünme ve bu kültürü tamamen benimseme anlamında pek uyumlu değildirler. Kendini gerçekleştirmiş insanlar sürekli içinde bulundukları kültüre karşı tahammülsüz ve düzeni hemen değiştirmeye çalışan insanlar değildirler. Ancak gerektiğinde kültürün sebep olduğu haksızlıklara ve zulme karşı sinirlenebilir ya da isyan edebilirler.^{3,38}

2.5. Kendini Gerçekleştirme İle İlgili Diğer Yaklaşımlar

2.5.1. Carl Rogers

İnsancıl yaklaşıma göre “insan, kendini yönetme, yön verme ve denetleme gücüne, kapasitesine sahiptir”. Buradan yola çıkarak kuramın temsilcisi Rogers³⁹ “kendini gerçekleştirme kavramını, organizmanın bir iç yönelimi, tam verimliliği (fully-functioning) olarak tanımlamış ve bu güdüyü tüm canlılarda olduğu gibi, insanoğlunda da var olan gözlenebilir bir yönelim” şeklinde ifade etmiştir.^{41,42} Bütün bu kuramsal çerçevede benimsenen genel kanı; kendini gerçekleştirme ile içsel özün ya da benliğin, kapasite ve gizil güçlerin gerçekleştirilmesi, “tam işlerliğin” ortaya konmasıyla mümkündür. Kendini gerçekleştirme, psikolojik olarak en gelişmiş düzeyde sağlıklı olma anlamına geldiğinden gerçek anlamda kişiliğin oluşmasına katkı sağlayacaktır.^{32,33}

Rogers’a göre,³⁹ “organizmada, çok çeşitli ihtiyaçlar ve güdüler yerine, bütün organik ve psikolojik süreçlere egemen, tek bir güdü” vardır. Bu güdü de “kendini gerçekleştirme (selfactualization)” güdüsüdür. Kendini gerçekleştirme kavramını, ilk olarak Jung⁴⁰ şöyle açıklamaktadır: “Her insanın amacı, kendini gerçekleştirebilmektir. Bu amaca ulaşabilmek için, bireyin, önce kendini tanıması gerekir. Kendini gerçekleştirebilmek uzun, güç ve karmaşık bir yolun aşılmasını gerektirir”^{19,39,40}

2.5.2. Otto Rank

Otto Rank, doğrudan kendini gerçekleştirme ifadesini kullanmamasına rağmen kavrama atıfta bulunur. Rank'a göre insan, “geçmişinden koparak bağımsız yaşama çabasıdır. Birey kendisini koruyan, yaşamını kolaylaştıran çevresinden kopup bağımsızlığını kazanmak ister”. Çünkü özgürlüğün bireye sağladığı bir haz duygusu bulunmaktadır. İnsanlar ancak iradelerini kullanarak ve özgür karar vererek kimliklerini kazanırlar. Özgür olmayan ve var olan duruma ayak uydura insanlar iradelerini kullanamazlar. Toplumun eğilimlerine boyun eğler ve gerçek kimliklerini ortaya koyamazlar. Özgür davranabilmenin bazı zorlukları vardır. Bedensel ve ruhsal sağlığı iyi olan bireyler sürüden ayrılmamanın sıkıntısını göze alırlar ve çevreleri ile uyum içerisinde yaşarlar. İradesini kullanabilen bireyler kendilerini gerçekleştiren insanlardır.

3,23

2.5.3. Carl Jung

Jung, kendini gerçekleştirmeyi psikolojik yeniden doğuş veya bütün bir insan olma süreci olarak ele almıştır. Kendini gerçekleştirme insanın zıt kutuplarını bütünleştirebilme sürecidir.^{40,43} Jung, bilinçaltı dürtülerine yoğunlaşan ve bireyin amaçlarını ve arzularını ihmal eden klasik kurama karşı çıkmıştır. Jung,⁴⁰ fizyolojik ihtiyaçların genç yaşlarda önemli olmasına rağmen, yerlerini zamanla manevi doyum sağlayan, yüksek düzeyde amaçlara bıraktığını savunur.³ Jung'a⁴⁰ göre insanın kendini gerçekleştirmesi için önce kendisini tanıması gerekir. Ancak insanların çoğu kendilerini tanımaya çaba sarf etmeden hayatlarını anlamlandırmayı ümit eder ve kendilerini bulabilmek için bir mucizenin gerçekleşmesini bekler.^{19,23}

2.5.4. Karl Goldstein

Karl Goldstein'e göre “insan doğasında kendini gerçekleştirme olarak ortaya çıkan yaratıcı bir eğilim bulunmaktadır. Fizyolojik güdüler, güvenlik, saygı ve ait olma

gibi güdüler bu temel güdünün farklı görünümleridir. Belli bir ihtiyacın doyumu, tüm organizmanın kendini gerçekleştirme için ön şart olduğu zaman ön safhaya geçer, ihtiyaç giderilince organizma kendini gerçekleştirmiş olur”. Kendini gerçekleştirme organizmanın örgütlenmesiyle oluşur fakat bazen çevresel etmenler bu durumu kolaylaştırır. Çevrenin bireye sunduğu gerçekler ile organizmanın amaçları çatışırsa, birey bazı amaçlarından taviz verme yolunu seçer ve daha düşük bir düzeyde kendini gerçekleştirmeyi seçer.³ Organizma kendini çevrede gerçekleştirir bu nedenle çevre ile baş etmek ve uzlaşmak zorundadır. Goldstein'a göre normal insan, çevre ile olan etkileşimlerinde kendini gerçekleştirme imkânı bulmuş, kendini üst düzeyde geliştirmiş ve yaşama sevinci olan insandır.¹⁹

2.5.5. Erich Fromm

Erich Fromm toplumsal ihtiyaçları, fizyolojik ihtiyaçların üstünde tutanlardır. Bir gruba ait olma, yaratıcı, kendine özgü bir varlık olma gibi ihtiyaçlar Fromm' a göre “kişi davranışının belirleyicilerindendir”. Birey yaşamın ilk zamanlarında ihtiyaçlarından dolayı çevreye karşı bağımlılık geliştirebilir. Fromm' a göre “gelmiş geçmiş insan toplumlarından hiçbir bağımlılık ve bireyselleşme yolunda kişinin karşılaştığı çatışmaya yeterli bir çözüm getirememiştir”. Ancak hümanistik-sosyalist bir toplum kişiye dayanışma içinde bireyselliğini kazanma olanağı verebilir.³

2.5.6. Alfred Adler

Adler, insanı kendisi için gerekli olan her şeyi yapabilecek bir varlık olarak tanımlamıştır. Bireyin kendi donanımıyla neler yapabileceğini vurgulamıştır. Adler'e göre insan yeterli, başarılı ya da üstün olma duygularıyla doğar. Bu duygu ve getirdiği çaba hayatı kuşatır. Ölüme kadar hayatın her safhasına şekil verir. Ancak bu üstünlük duygusu sadece ayrıcalıklı, liderlik veya diğer makam sahibi olma çabasını değil, kendini gerçekleştirme çabasını da ifade eder. İnsan, doğuştan gelen ve kendine has bir

yaşam tarzı oluşturmasını sağlayan yaratıcı bir güç ile doğar. Bu yaratıcı güç hem yaşam problemlerini çözmesine hem de kendini gerçekleştirmeye çaba göstermesini sağlar.⁴⁴

Kendini Gerçekleştirme: bireyin yaşamını devam ettirebilmesi için tüm kabiliyetlerini kullanabilmesi ve gizli yeteneklerini geliştirmesine yönelik doğumdan itibaren var olan ve her bireyde bulunan insan ihtiyacı eğilimidir.³²

Kendini Gerçekleştirme Engeli: Kendini Gerçekleştirme basamaklarındaki gereksinimlerin giderilmesinde karşılaşılan sorunlardır. Bir diğer deyişle güdülenmiş davranışların amacına ulaşamamasıdır.⁴

2.6. Kendini Gerçekleştirme ve Hemşirelik

Günümüzde yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmeler sağlık sistemini ve hizmetin sunumunu etkilemiştir.^{5,6} Bu gelişmeler hemşirelerin bireysel ve mesleki açıdan sürekli gelişen, sorumluluk üstlenen, araştırma yoluyla sorunlara çözüm üreten, liderlik özelliğine sahip, güçlü kişilerarası iletişim kuran meslek üyeleri olmalarını zorunlu kılmaktadır.⁷ Sağlık bakım ekibinin en önemli unsurunu oluşturan hemşirelerin sahip olması gereken bu özellikler temel gereksinimler hiyerarşisinde kendini gerçekleştirme basamağına ulaşmalarının önemini göstermektedir. Hemşirelerin çalışma yaşamında karşılaştıkları sorunlar nedeniyle kendini gerçekleştirme basamağına ulaşmaları engellenebilir. Hemşireler bireysel ve mesleki yaşamlarında ancak alt düzeydeki gereksinimlerini karşıladıktan sonra bir üst düzeydeki gereksinimlerini karşılayabilirler. Yapılan çalışmalarda bireylerin kendini gerçekleştirme gereksinimlerini yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, sağlık durumu, aile yapısı ve çocuk sayısı vb. değişkenlerin etkilediği bildirilmiştir.^{7,45,47}

Özkan ve Yılmaz'ın⁴⁶ hemşirelerle yaptıkları çalışmada ise hemşirelerin yaşları arttıkça kendini gerçekleştirme düzeylerinin de arttığı bildirilmiştir. Yapılan bir başka

çalışmada lisans mezunu hemşirelerin ön lisans ve sağlık meslek lisesi mezunu hemşirelere göre kendini gerçekleştirme düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur.^{46,48}

Hemşirelerin çalışma yaşamında karşılaşmış oldukları olumsuz etmenler, iş verimini, ruhsal ve bedensel sağlığını ve sosyal yaşantılarını etkilemektedir. Hemşirelerin maruz kaldıkları kronik stres ile yeni savunma mekanizmaları geliştirerek başa çıkmaya çalıştıkları; bazen bu savunma mekanizmaları ve anksiyete-depresyon yaşantılarının patolojik bir boyutuna ulaşarak tükenmişlik sendromunun gelişmesine neden olabilmektedir.⁴⁹ Yapılan bir çalışmada, gece çalışan sağlık personelinin, gündüz çalışanlara göre daha çok psikiyatrik belirtiler gösterdiği tespit edilmiştir. Bozulan kişiler arası ilişkiler, azalan sosyal destek ve yaşam zorluklarına bağlı olarak yaşam kalitesinde de bozulmalara sebep olur.⁵⁰

Bu bağlamda hemşirelerin kendini gerçekleştirme basamağına ulaşmaları ve bu basamakta kalmaları kişisel ve mesleki motivasyonları, gelişmeleri, gelişme ve değişimlere ayak uydurabilmeleri açısından önemlidir. Bu nedenle sağlık personeli içinde büyük çoğunluğu oluşturan hemşirelerin kendini gerçekleştirme düzeyleri ve etkileyen faktörlerin bilinmesi önemlidir.⁵¹

2.7. Kendini Gerçekleştirmenin Ölçülmesi

Kendini gerçekleştirme, soyut bir psikolojik kavram olduğu için ölçümü konusunda çeşitli tartışmalar bulunmaktadır. Weiss,⁵² kavramı yeterince ölçülebilir ve net bir şekilde tanımladıklarına inanan klinik psikologlara ve bilimsel ölçüm yapan uzmanların, uzmanlık ve bilgi birikimlerine güvenmek durumunda kaldığını belirtmiştir.

Kendini gerçekleştirmenin ölçümünde, bu kavramın insanlarda olması çok arzulanan bir özellik olmasından dolayı varlığının mümkün olduğunca artırılması,

psikoterapi süreçlerinin kendini gerçekleştirme düzeyine ne kadar etki ettiğinin belirlenebilmesi ve topluma bu kavramın önemini göstermek için tanımlanabilir ve ölçülebilir olduğunun gösterilmesi amaçları güdülmektedir.^{39,43,52}

2.8. Meslek Seçimi

Meslek “bir kimsenin yaşamını devam ettirmek, geçinmesini sağlamak için seçtiği sürekli iş alanı” olarak tanımlanmıştır. Meslek, o mesleğe ait yeterince bilgi ve beceri birikimine sahip olmayı gerektiren “hizmet” ya da “üretim” alanı olabilir. Meslek sadece maddi kazanç sağlama yolu değil “bireyin kendini gerçekleştirme” yoludur. “Bireyler diğer çeşitli etkinliklerle birlikte, mesleki etkinlikler yolu ile psikolojik gereksinimlerini karşılamaya, kendini gerçekleştirmeye çalışırlar”.⁵³

“Meslek seçme”, bütün meslekler arasından kişinin severek yapacağı, kendisine uygun ve istediği mesleği seçmesidir. Bir süreç olan meslek seçimi, bireyin kendisine yakın meslekleri çeşitli yönleriyle değerlendirerek, kendi gereksinimleri doğrultusunda istediği yönleri daha çok olan bir mesleğe yönelmesidir. Meslek seçme kararı, kişinin yaşamı boyunca verdiği “öğrenim seçimi”, “eş seçimi” gibi yaşamının her evresini etkileyecek üç önemli tercihten birisidir.⁵³

Mesleğin esasında profesyonel bir anlayış ve toplumun ihtiyaçları yatar. Mesleğini uygulayan meslek üyesi, alanında çalıştığı süre boyunca, mesleki yetkinliğini, becerilerini kullanır, kapasitesini, bilgi dağarcığını geliştirir, başarılı olur ve iş doyumuna ulaşır. Başarılı ve doyuma ulaşmış bir meslek üyesi, yaşamının diğer alanlarında da mutlu, huzurlu ve saygın olur.⁵⁴

Bir birey sadece mesleğini seçmiş olmaz aynı zamanda yaşam tarzını da seçmiş olur. Bunlar arasında kimlerle etkileşimde bulunacağı, ne giyip ne yiyeceğimizi, nerede yaşayacağı, evliliğimizi, kişinin çevresi ve bunun gibi sayabileceğimiz çok şeyimizi etkileyecektir. Birey meslek tercihini ifade ederken “ben şu ya da bu biçimde bir

insanın” demektir.^{55,56}

Seçilen bir meslek, bireyin;

- ✓ Yaşamı boyunca bir iş sahibi olup olmamasını,
- ✓ Hayatında başarılı bir birey olup olmamasını,
- ✓ Devamlı ilişkide bulunacağı kişilerin ve arkadaşlarının kimler olacağını, hatta eş seçimini,
- ✓ Yaşamı boyunca yaşayacağı çevrenin özelliklerini ve yerini
- ✓ Sahip olduğu ailenin gelirini ve yaşam tarzını,
- ✓ İşini severek yapıp yapmamasını,
- ✓ Sorumluluk duygusu olan bir is adamı olup olmamasını,
- ✓ Yaşamından doyum sağlayıp, mutlu olup olmamasını belirleyecek derecede önemlidir.⁵⁷

Mesleki Rehberlik, kişinin kendini yapabileceklerinin farkında olma (yetenekleri, ilgileri v.b) ve etrafındakilerin (eğitim ve meslek olanakları) hakkında daha gerçekçi ve uygun bilgilere ulaşmasına ve bu iki alanda sahip oldukları bilgileri ele alıp doğru bir karara varmasına yardımcı olmak gibi hizmetlerden oluşur.⁵⁸

Bir uğraşın meslek olarak kabul edilebilmesi için genel olarak aşağıdaki kriterlerin sağlanması gerekir:

Meslek ölçütleri ile ilgili literatürdeki son çalışmayı ise Chitty ’ nin⁵⁹ bildirdiğine göre Kelly yapmıştır. Kelly, Flexner’ ın geliştirdiği ölçütleri biraz daha geliştirerek 1981’ de tekrar yayımlamıştır. Kelly’ nin geliştirdiği ölçütler şunlardır:

1. Toplumun sağlığı ve insanlık için hayati olan hizmetleri sunmalı,
2. Araştırmalarla sürekli yenilenen ve geliştirilen bir bilgi birikimi olmalı,
3. Hizmet entellektüel aktiviteleri içermeli ve bireysel sorumluluk alma hizmetin güçlü bir özelliği olmalı,

4. Meslek üyeleri yüksek öğrenim (lisans) veren kurumlarda eğitilmeli,
5. Meslek üyeleri kendi politika ve davranışlarının kontrolünü elinde tutmalı ve bağımsız olmalı,
6. Meslek üyelerinin verdikleri hizmet onları güdülemeli,
7. Meslek üyelerini yönlendiren ve mesleki kararlarına rehberlik eden etik kodlar olmalı,
8. Uygulama standartlarını belirleyip, mesleğin gelişimini destekleyen bir mesleki örgütü olmalıdır.

2.9. Meslek Seçimi ve Önemi

Meslek seçimi kişinin yapmak istediği mesleği diğer mesleklerden ayrı tutarak tercih ettiği mesleği yapmak için elinden gelen gayreti göstermesi olarak tanımlanır. Çağdaş bir toplumda, bağımsız bir bireyin önemli gelişim aşamalarından birisi de yapacağı mesleğini seçmesidir. Bir bireyin herhangi bir konuda en doğru seçimi yapabilmesi, ya da en sağlıklı kararı alabilmesi için, ilk olarak, ne istediğini ve bu isteğini elde etmek için ne gibi imkanlara sahip olduğunun farkında olması gerekir. Bundan sonraki aşamada, çeşitli seçenekleri inceleyip, bu seçeneklerin isteklerine ve yeteneklerine ne derece uygun olduğunu değerlendirerek seçimini yapmasıdır.⁵⁸

Mesleğinde ilerlemesi kişinin genel gelişiminin bir parçasıdır. Bir başka deyişle kişi, zihinsel, fiziksel, toplumsal ve mental olarak gelişimi ile bütünleşmiştir. Sonrasında ise, bireyin yaşamı boyunca deneyim ve öğrenmeleri gelişim aşamasına katkıda bulunacaktır.⁸ Kendini tanıyan kişi gerçekle ilgili duygu ve düşüncelerinin, dış dünyadaki olayların ve iç dünyasında meydana gelen gelişmelerin çoğu kez farkındadır.⁶⁰

İnsanların Mesleklerini seçmedeki önemli faktörler genel olarak aşağıda sıralanmıştır:⁶¹

- ✓ Yapacağı mesleği seçerken bulacağı iş fırsatları,
- ✓ Seçtiği meslekle ilgili kabiliyeti,
- ✓ Seçtiği mesleğe ilgisi,
- ✓ Seçtiği mesleğin değerleri,
- ✓ Kişilik özellikleri(kendini tanıma),
- ✓ Seçtiği mesleğin getirdiği ödüller (para, saygınlık, Şöhret gibi),
- ✓ Kişinin ailesinin istekleri

Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinin en üst basamağı olan insanın kendini gerçekleştirme ihtiyacı kişinin yaşamı süresince icra edeceği mesleğinde doyuma ulaşması ile ortadan kalkacaktır. Bu doyuma ulaşmak için, bireyin seçeceği mesleğin, onun fiziksel, mental ve kişisel özelliklerine uygun olması gerekmektedir. Ayrıca, doyuma ulaşacağı mesleğe ulaşmak için ihtiyacı olan gerekli eğitim çalışmalarını yapabilmesi için kendisine inanmaya ihtiyacı vardır. Bütün bunların sorunsuz şekilde sağlanabilmesi, kişinin kendi yeteneklerine uygun olan mesleğin hangisi olabileceği konusunda yönlendirilmesi ile mümkün olacaktır. ⁶²

2.10. Meslek Seçimine Etki Eden Faktörler

Bireyin yapmak istediği mesleği seçme süreci yalnızca karar vermekten ibaret değildir. Bireyin kişilik özellikleri, geçmiş deneyimleri, aldığı rol modeller ve bireyin ilgileri meslek seçimine karar vermeyi etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. ⁶³ Ayrıca bireyin özel ya da zihinsel yetenekleri, sosyal çevre, birlikte yaşanan ailenin sosyoekonomik düzeyi de meslek seçmeyi etkileyen önemli etmenler arasındadır.

Meslek seçmeyi etkileyen faktörler aşağıdaki gibidir:

Biyolojik Etmenler: Bireyin cinsiyeti, fiziksel özellikleri, duyu organlarının çalışma durumu vb.

Sosyolojik Etmenler: Bu etmenler arasında bireyin yaşadığı çevrede var olan

diğer insanlar ve bu insanlar ile olan sosyal ilişkiler yer almaktadır.

Psikolojik ya da Kişisel Etmenler: Bireyin ihtiyaçları, değerleri, duyguları, tutumları, ilgileri ve yetenekleri.

Ekonomik Etmenler: Bireyin çalışma ve geçim durumu, yaşanan ülkenin ekonomik kaynakları, yeni teknolojik ilerlemeler ve toplumun ihtiyaçlar üzerine yönlendirmeleri vb.

Politik Etmenler: Mesleğe girme olanakları, devletin topluma sunduğu iş fırsatları, bireylere sunulan iş eğitimi ve yetiştirme fırsatları vb.

Şans ile ilgili Etmenler: Doğal afetler, işleri ve işyerlerini etkileyen hesapta olmayan olaylar, iç ve dış savaşlar, göçler v.b.^{56,64}

2.11. Hemşirelik ve Meslek Seçimi

Bireyin seçtiği meslekten mutlu olması ve başarılı bir şekilde devam edebilmesi için mesleğini bilerek ve kendi isteği ile seçmiş olması gerekmektedir. Hemşirelik mesleği var olduğu günden beri kendini geliştiren, sosyal ve teknolojik ilerlemelere uyum sağlamayı başaran, hasta ya da sağlıklı her bireye ve toplumun tüm üyelerine kaliteli bakım vermeyi hedef sayan, sağlık; “ekip üyeleri ile çalışma yeteneğine sahip, felsefe, kuram, uygulama ve araştırma üzerine temellenmiş bilim ve sanattan oluşan bir sağlık disiplindir”.^{11,12}

Hemşirelik mesleğinde hasta bakımı temeldir. Bu nedenle hemşire, hasta ya da sağlıklı bireyin sağlık durumunu geliştirmek ve sürdürebilmek için yaşanan çevreyi değiştirip uygun hale getirmelidir.^{12,65}

Meslek seçimi, bireyin yaşamını etkilediği için çok önemli bir aşamadır. Asında bireyin çalışma biçimi aynı zamanda yaşam biçimi anlamına da gelmektedir.^{44,66} Bu nedenle meslek seçiminde bilinçli bir çaba sarf edilmelidir. Seçimin başarılı olması bireyin kendisini tanımasına, ilgi ve yeteneklerinin farkında olmasına bağlıdır. Seçimini

bu bilinçle yapan kişiler seçtikleri meslekte başarılı ve yaşantılarında da mutlu olurlar.^{15,24}

Ülkemizde bireylerin meslek edinmeleri konusunda en etkin olan kurumlar üniversitelerdir. Bireyler bu kurumlarda hem mesleğe ait eğitimleri alırken hem de bireysel gelişimlerini artırırılar. Fakat günümüzde gençler üniversite seçimlerini çoğu kez istek ve yeteneklerinin dışında puanlarına göre yaptıkları ve mesleği tam olarak bilmeden seçtikleri için yapılan seçimler doğru olmamakta ve istemeden okuyan öğrenci sayısı her geçen gün artmaktadır.¹⁵

Meslek seçiminde önemli olan durumlardan biri de bireyin kendi değerleri ile mesleki değerleri arasında denge sağlanmasıdır. Hemşirelik mesleği açısından ise hem bireysel yeteneklerin ortaya konulması, hem de mesleğin statü olarak hak ettiği yere gelmesi için mesleğin gerçek anlamıyla uygulanıp yerine getirilmesi şarttır. Bundan dolayı hemşirelik mesleğini seçen bireylerin, mesleki değerlerin farkında olmaları, mesleği kabullenmeleri ve kişilik olarak insana yardım etmeyi sevmeleri gerekmektedir. Seçimin bilinçli bir şekilde yapılması ve meslek adına yeterli tanıtım ve bilgilendirmeler sayesinde hemşireliğin sevilen ve herkesçe tercih edilen bir meslek dalı haline getirilmesi için katkı sağlayabilir.^{4,13,15}

Hemşirelik eğitiminin amacı; mesleği seçmiş öğrencileri sağlıklı bir toplum oluşturma amacıyla bilimsel ve sosyal anlamda yetiştirmek, teknolojik gelişimlere uyum sağlayabilecek becerilerle donatmak ve evrensel hemşirelik normlarına uygun profesyonel ekip üyeleri yetiştirmek şeklinde tanımlanmaktadır.^{15,67,68}

Yapılan araştırmalarda seçilen mesleğin bireyin kimliğini etkileyen en önemli kaynak olduğu, toplum içerisinde göreceği saygı ve değer algısını etkilediği, başka bireyler ile ilişki kurmasına, toplumda belli bir yere sahip olmasına ve işe yaradığı duygusunu yaşamasına yani doyuma ulaşmasına imkan veren bir etkinlik alanı olduğu

belirtilmiştir.^{25,55}

Birçok meslek içerisinde iş olanakları açısından garanti sunması tercih edilmesinde önemli bir etkidir . Yapılan bir araştırma sonucunda hemşirelik mesleği için iş fırsatlarının fazla olması, bireyin ailesinin istekleri, toplum içerisinde sorumluluk gerektiren ve saygı duyulan bir konumda olması, bireyin mesleğini özgür yapabilmesi, çalışam ortamlarının uygunluğu ve parasal anlamda doyum sağlaması öğrencilerin seçimini etkilediğini göstermektedir.⁵⁵ bir başka araştırma sonucuna göre de hemşirelik bölümünde okuyan öğrencilerin mesleği tanımları, mesleğe olan ilgi ve kariyer edinme hedefleri hemşirelik mesleğini seçmede etkili olduğu belirtilmiştir.^{26,55}

Günümüzde yaşanan hızlı teknolojik değişimler ihtiyaçların ve iş fırsatlarının değişmesine bu nedenle bazı mesleklerin daha ön plana çıkarken bazı mesleklere olan eğilimin azalmasına yol açmaktadır. Bu durum öğrencilerin seçim yapmasını etkileyen önemli bir faktördür. Aslında bir mesleğin toplum içinde değerli olması insanlığa yaptığı hizmet ile doğru orantılıdır. teknolojik gelişmeler ile hizmet oranı arttıkça mesleğe duyulan ilgide artmaktadır.^{5,6}

Hemşirelik mesleği değerli kılan en öncelikli faktör kuşkusuz insanlığa vermiş olduğu hizmet ilkesidir. Günümüzdeki hızlı toplumsal ve küresel değişimler yeni mesleklerin ortaya çıkmasına ve popüler olmasına neden olurken, bazı mesleklerin toplumsal statüsü ile ekonomik olanaklarının azalmasına yol açmaktadır. Bu durum bir meslek alanını tercih edecek öğrencilerin iyi araştırması ve geleceği görememesi için önemli bir sorun olmaktadır. Bir meslek teknolojik ilerlemeler sayesinde toplumun ileri bir seviyeye ulaşmasına ne kadar katkı sunuyor ise toplum içerisinde o derece saygınlık kazanmış olmaktadır. Her toplum kendi içinde mesleklere statü vermekte ve imtiyaz tanımaktadır.^{27,69}

Birey; kendi yeteneklerine, hayatta olan hedeflerine, ilgi ve isteklerine uygun bir

meslek tercih ettiğinde başarılı, verimli ve mutlu olur. Fakat rastgele seçilen mesleklerde bireyler başarısız, verimsiz ve mutsuz olur. Bu nedenle bireyler yapacakları mesleğe karar verirken kendi kişilik özellikleri ve hayattan beklentileri ile mesleğin nitelikleri arasında uygunluk olmasına dikkat etmelidirler.^{69,70} Genç bireylere mesleğin para kazanmak için seçilmemesi gerektiği, kişilik özelliklerine uygun olmayan meslek aracılığı ile kazanılan paranın bireyi mutlu etmeyeceği anlatılmalıdır. Kişi kendisini mutlu hissettiği bir işi yaptığı zaman yorgunluk duymaz dolayısıyla stres yaşayarak da tükenmişliğe girmemiş olur.⁶⁹ Kişinin seçtiği meslekte başarılı olabilmesi, fiziksel özellikleri ve mesleği isteyerek ve bilerek seçmesi ve seçtiği mesleğe ruhsal ve zihinsel olarak hazır olmasıyla yakından ilgilidir.^{9,10}

Bireylerin bir mesleğe yönelmesi yaşadığı çevre koşullarından, ailenin eğitim ve ekonomik şartlarından, bireyin yetişme şartlarından, mesleğin bireye sağladığı sosyal statü ve parasal kaynaklardan ve mesleğin bireyin ilgi ve yeteneklerine uygun olmasından etkilenir.⁶⁹

3. MATERYAL VE METOT

Bu bölümde araştırmada kullanılan yöntem ele alınmış ve araştırma modeline, evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına, verilerin toplanmasına, verilerin çözümlenmesine ve yorumlanmasına ilişkin bilgiler verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Türü

Araştırma Kendini Gerçekleştirme Engelleri ile Meslek Seçimleri arasındaki ilişki incelemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

3.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Zaman

Araştırma Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde Şubat 2016-Haziran 2016 tarihleri arasında yapılmıştır.

3.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümünde 1130 öğrenci öğrenim görmektedir. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, tüm evrene ulaşılmaya çalışılmıştır. Ancak araştırmanın yapıldığı günlerde öğrencilerin devamsızlık yapmaları, çalışmaya katılmayı kabul etmemeleri gibi sebeplerden gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden 824 öğrenci araştırma kapsamına alınmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından hazırlanan Demografik Anket, Kendini Gerçekleştirme Engelleri Tarama Envanteri ve Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği hazırlandıktan sonra, uygulama yapabilmek için Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinden izin alınmıştır. Veriler toplanmadan önce fakülte dekanlığına ve dersin öğretim elemanlarına uygulama hakkında bilgi verilmiştir. Verilerin toplandığı

gün ve ders saatlerinde, gönüllü olan öğrencilere araştırmacı tarafından ölçme araçları uygulanmış, veriler toplanmıştır. Her uygulamadan önce araştırmacı kendisini tanıtmış, öğrencilerin veri toplama araçlarını içtenlikle yanıtlamaları için araştırmanın amacı, önemi, verilerin gizli tutulacağı ve kimlik bilgilerinin gerekli olmadığına ilişkin bilgiler vermiştir. Ayrıca veri toplama araçlarının nasıl yanıtlanacağı hakkında açıklama yapılmıştır. Öğrencilerin veri toplama araçlarını yanıtlamayı yaklaşık 30-35 dakikada tamamladıkları gözlenmiştir.

3.5. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın amacını gerçekleştirmek için gerekli bilgiler veri toplama araçlarıyla toplanmıştır. Araştırmada veriler, Demografik Anket(EK-2) ,Kendini Gerçekleştirme Engellerini Tarama Envanteri (EK-3) ve Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (EK-4) ile elde edilmiştir. Veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur.

3.5.1. Demografik Anket

Araştırmacı tarafından hazırlanan bu form, öğrencilerin fakülte, bölüm, cinsiyet, yerleşim yeri, barınma biçimleri v.b. kişisel bilgileri içeren 17 sorudan oluşmaktadır.

3.5.2. Kendini Gerçekleştirme Engellerini Tarama Envanteri

Üniversite öğrencilerinin kendini gerçekleştirme basamaklarındaki ihtiyaçlarını karşılamada yaşadıkları problemleri taramayı amaçlayan bu envanter, Maslow'un "İhtiyaçlar Hiyerarşisi" kuramına dayalı olarak, Fisun Akkoyun ve Üstün Dökmen tarafından 1987 yılında geliştirilmiştir. Envanter, 4 alt test ve 139 maddeden oluşmaktadır. Soru maddelerinin alt ölçeklere göre dağılımı EK 5'te verilmiştir. ⁴

Alt testler ve alt testlerle ilgili sorunlar şunlardır:

1. Fizyolojik ihtiyaçlar (12 Madde)

a. Yeme- içme

b. Bedensel sorunlar

2. Güvenlik ihtiyaçları (25 Madde)

a. Barınma, ev, yurt

b. Giyinme

c. Okulda, yurttta, şehir içinde güvenlik

d. Gelecekle ilgili problemler

e. Yeterli bilgiler edinme

3. Ait olma- sevgi ihtiyacı (46 Madde)

a. Öğretmenlerle iletişim

b. Ana- baba ile iletişim

c. Arkadaşlarla iletişim

d. Karsı cinsle iletişim

4. Saygı ihtiyacı (56 Madde)

a. Derslerle ilgili sorunlar

b. Benlik algısı, kişilik sorunları

c. Ruhsal sağlık ve uyum

KGETE'nin maddeleri 3 basamaklı Likert Tipi dereceleme ölçeği halinde ifade edilmiştir. Her madde için 'evet', 'hayır' ve 'kısmen' şıklarından birinin seçilmesi ve işaretlenmesi istenir. Evet' yanıtına '2', 'Kısmen' yanıtına '1' puan verilir. 'Hayır' yanıtına puan verilmez. Tüm envanterden alınabilecek en yüksek toplam puan 278'dir. En yüksek puan alınan alt testin bireyin o konudaki ihtiyaçlarını gösterdiği kabul edilmiştir.

Yapı geçerliği: 50 üniversite öğrencisinin 4 alt testten aldıkları puanların birbirleriyle ve toplam puanlarla olan ilişkisi araştırılmıştır. Pearson Momentler Çarpımı korelasyon katsayıları .49 ile .98 arasında bulunmuştur. Bu öğrencilerin bir de

envanterden aldıkları alt test puanları ve toplam puanlar, Kişisel Yönelim Envanteri'nin 'zamanı iyi kullanma' ve 'desteği içten alma' alt testlerinden elde edilen puanlarla karşılaştırılmış; Pearson Momentler Çarpımı korelasyon katsayıları -.28 ile -.52 arasında bulunmuştur.⁶

3.5.3. Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ)

Zysberg ve Berry³⁰ tarafından hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen nedenleri belirlemek amacıyla geliştirilen ölçeğin Türkiye'de geçerlilik güvenirliliği Önler ve Saraçoğlu¹⁰ tarafından 2010 yılında yapılmıştır. Likert tipinde yanıtlanan ölçek %0 ile %100 arası, 20 madde ve iki alt ölçekten Faktör 1: Mesleki Uygunluk Soruları; 1,2,3,4,5,7,12,17,18,19,20. Faktör 2:Yaşamsal Nedenler Soruları; 6,11,13,14,15,16 oluşmaktadır. S8= Kariyer/egitim danışmanlığı aldım ve hemşireliğin benim için uygun olabileceği söylendi, S9= Ailemde hemşire ya da başka bir sağlık çalışanı bulunmaktadır ve S10= Zaten ilgili bir alanda çalışıyorum ve kendimi geliştirmeme yardımcı olacak bir eğitim alıyorum, herhangi bir faktörde yer almamaktadır. Mesleki uygunluk faktörü on bir sorudan, yaşamsal nedenler faktörü altı sorudan oluşmaktadır. Her bir madde %0 (Meslek seçimimde etkili olmadı) ve %100 (Meslek seçimimde en önemli etkindir) arasında derecelendirilmiştir. Toplam ölçek ve alt ölçek puanları; katılımcıların ölçeğe verdikleri puanların toplamının, ölçekteki soru sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Ölçek tanılama amaçlı bir ölçek olmadığından dolayı alınan puan aralıklarının ifade ettiği bir anlam yoktur. Ölçekten alınan puanlara göre, bağımsız değişkenler bağlamında hemşirelik mesleğini seçmelerini etkileyen nedenler karşılaştırılmaktadır. Özgün ölçeğin mesleki uygunluk ve yaşamsal nedenler alt faktörleri için Cronbach Alfa değerleri .86 ve .78'dir.¹⁰

3.6. Verilerin Değerlendirilmesi ve Yorumlanması

Verilerin kodlanması ve değerlendirilmesi SPSS 20.0 (Statistical Package for the

Social Science, Version 15.0) paket programında yapılmıştır. Kendini Gerçekleştirme Engelleri ile Meslek Seçimleri arasındaki ilişki Pearson Korelasyon Tekniği ile değerlendirilmiştir. Bağımsız değişken düzeyi iki olan değişkenlere göre, hem Kendini Gerçekleştirme Engelleri puan ortalamaları arasındaki farklar, hem de Meslek Seçimi puan ortalamaları arasındaki farkların önem kontrolü, bağımsız gruplara uygulanan t testi ile yapılmıştır. Bağımsız değişken düzeyi ikiden fazla olan değişkenlere ilişkin farkların önem kontrolü, varyansların homojenliği durumunda tek yönlü varyans analizi ile yapılmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonucunun önemli bulunduğu durumlarda, farkın hangi ortalamalar arasındaki farklardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Tüm istatistiksel çözümlemeler için önemlilik düzeyi 0.5 olarak alınmıştır. Yapılan Shapiro Wolk testinde Yaşamsal Nedenler (6,8,10,11,12,13) normal dağılıyor, Mesleki Uygunluk (1,2,3,4,5,7,12,17,18,19,20), Güvenlik İhtiyaçları, Yaş, Kardeş Sayısı, Ait Olma İhtiyacı, Fizyolojik İhtiyaçlar ve Saygı İhtiyacı normal dağılmıyor. Normal dağılmayan verilere Non-Parametrik test uygulanmıştır.

3.7. Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırmaya başlamadan önce, Erzurum Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Etik Kurul Başkanlığı'ndan (EK-6) ve Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı'ndan (EK-7) yazılı izin alınmıştır. Ayrıca araştırma kapsamındaki öğrencilerin haklarının korunması için araştırma verilerini toplamaya başlamadan önce öğrencilere, araştırmanın yapılma amacı, süresi ve araştırma süresince yapılacak işlemler açıklanarak 'Aydınlatılmış Onam', elde edilen bilgilerin gizli tutulacağı belirtilerek 'Gizlilik ve Gizliliğin Korunması' ilkesi, araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyenlerin alınması ile de 'Özerkliğe Saygı' ilkesini içeren etik ilkeler yerine getirilmiştir.

4. BULGULAR

Bu bölümde; araştırma kapsamına alınan 824 hemşirelik lisans öğrencisinin tanıtıcı bilgileri, kendini gerçekleştirme engelleri tarama envanteri ve hemşirelikte meslek seçimi ölçeği puanlarının dağılımlarına ilişkin veriler yer almaktadır.

Tablo 4.1. Öğrencilere İlişkin Tanımlayıcı Özelliklerin Dağılımı

Tanımlayıcı Özellikler	n	%
Cinsiyet		
Kız	623	75.6
Erkek	201	24.4
Sınıfınız		
1. Sınıf	213	25.8
2. Sınıf	253	30.7
3. Sınıf	250	30.3
4. Sınıf	108	13.1
Yaşanılan yer		
Köy ya da ilçe	339	41.1
Şehir merkezi	485	58.9
İkamet Yeri		
Devlet yurdu	473	57.4
Özel yurt/apart	91	11.0
Kendi ailem	92	11.2
Ev	168	20.4
Medeni Durum		
Evli	15	1.8
Bekar	809	98.2
Mezun olduğu lise türü		
Genel lise	327	39.7
Fen lisesi	16	1.9
Anadolu lisesi	406	49.3
İmam hatip lisesi	13	1.6
Endüstri meslek lisesi-teknik lise	14	1.7
Anadolu öğretmen lisesi	29	3.5
Mesleki lise(ticaret,sağlık)	8	1.0
Diğer	11	1.3
Serbest zaman etkinlik katılma		
Aktif olarak katılıyorum	141	17.1
İzleyici olarak katılıyorum	381	46.2
Hem aktif, hemizleyici olarak katılıyorum	169	20.5
Aktif ya da izleyici olarak katılmıyorum	133	16.1
Karşı cinsle ilişki		
Çok önemli	89	10.8
Önemli	221	26.8
Biraz önemli	187	22.7
Önemli değil	156	18.9
Hiç önemli değil	171	20.8

Tablo 4.1. (Devamı)

Devam eden ilişki		
Var	247	30.0
Yok	577	70.0
Yaş (Ortalaması)	20.17±1.68	
Kardeş sayısı (Ortalaması)	3.69 ±2.45	
TOPLAM	824	100

Araştırmada öğrencilere ilişkin tanımlayıcı özelliklerin dağılımı incelenmiş ve hemşirelik öğrencilerinin %75.6'sının kız olduğu, %25.8'inin 1.sınıf olduğu, %30.7'sinin 2.sınıf olduğu, %30.3'ünün 3. Sınıf olduğu ve %13.1'inin 4. Sınıf olduğu belirlenmiştir. Ayrıca araştırmada öğrencilerin %58.9'unun şehir merkezinde yaşadığı, %57.4'ünün devlet yurdun da ikamet ettiği, %98.2'sinin bekar olduğu, %49.3'ünün Anadolu lisesi mezunu olduğu, %46.2'sinin serbest zaman etkinliklerine izleyici olarak katıldığı, yaş ortalamasının 20.17±1.68, kardeş sayısı ortalamasının 3.69 ±2.45 olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.1).

Tablo 4.2. Öğrencilerin Ailelerine İlişkin Tanımlayıcı Özelliklerin Dağılımı

Tanımlayıcı Özellikler	n	%
Anne-Babanız		
Her ikisi de hayatta, birlikte yaşıyor	756	91.7
Her ikisi de hayatta, ayrı yaşıyor	20	2.4
Anne hayatta, Baba hayatta değil	34	4.1
Baba hayatta, Anne hayatta değil	14	1.7
Aile ortamı		
Demokratik aile (hoşgörülü)	687	83.4
Otoriter aile (baskıcı)	125	15.2
Aşırı serbest aile	12	1.5
Ailenin sosyo-ekonomik düzeyi algısı		
Yüksek	28	3.4
Orta	726	88.1
Düşük	70	8.5
Annenizin öğrenim düzeyi		
Okur yazar değil	189	22.9
Okur yazar veya ilkokul mezunu	453	55.0
Ortaokul mezunu	81	9.8

Tablo 4.2. (Devamı)

Lise veya dengi okul mezunu	78	9.5
Yüksekokul veya üniversite mezunu	23	2.8
Babanızın öğrenim düzeyi		
Okur yazar değil	33	4.0
Okur yazar veya ilkokul mezunu	379	46.0
Ortaokul mezunu	145	17.6
Lise veya dengi okul mezunu	178	21.6
Yüksekokul veya üniversite mezunu	89	10.8
Toplam	824	100

Araştırmada öğrencilerin ailelerine ilişkin tanımlayıcı özelliklerin dağılımı incelenmiş ve hemşirelik öğrencilerinin, anne babalarının %91.7'sinin her ikisi de hayatta ve birlikte yaşadığı, %83.4'ünün demografik (hoşgörülü) aile ortamına sahip olduğu, %88.1'inin ailesinin sosyo-ekonomik düzeylerinin orta düzeyde olduğu, annelerinin %55'inin okuryazar veya ilkokul mezunu olduğu, babalarının %46'sının okuryazar veya ilkokul mezunu olduğu belirlenmiştir (Tablo 4.2).

Tablo 4.3. Kendini Gerçekleştirme Engelleri Tutum Envanteri Alt Boyut ve Puan Ortalaması

KGETE	Madde Sayısı	Dağılım Aralığı	X±SS
Fizyolojik ihtiyaçlar	12	0-21	8.24±4.28
Güvenlik ihtiyaçlar	25	0-44	17.77±7.74
Ait olma ihtiyacı	46	0-79	28.05±13.43
Saygı ihtiyacı	56	0-102	41.15±16.30
KGETE Toplam	139	0-234	95.22±38.94

Araştırmada, kendini gerçekleştirme engelleri tarama envanteri puan ortalamalarının dağılımı incelendiğinde; puan ortalaması 95.22±38.94 olduğu bulunmuştur. Ayrıca fizyolojik ihtiyaçlar alt boyutundan 8.24±4.28, güvenlik ihtiyaçlar alt boyutundan 17.77±7.74, ait olma-sevgi ihtiyacı alt boyutundan 28.05±13.43 ve saygı ihtiyacı alt boyutundan 41.15±16.30 puan almışlardır (Tablo 4.3).

Tablo 4.4. Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği Alt Boyut ve Puan Ortalaması

Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği	Madde Sayısı	Dağılım Aralığı	X±SS
Mesleki uygunluk	11	0-110	66.75±22.28
Yaşamsal nedenler	6	0-60	30.91±9.89
Meslek seçimi toplam	17	10-170	97.66±25.66

Araştırmada, Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği puan ortalamasının dağılımı incelendiğinde; puan ortalaması 97.66±25.66 olarak bulunmuştur. Ayrıca mesleki uygunluk alt boyutundan 66.75±22.28 ve yaşamsal nedenler alt boyutundan 30.91±9.89 puan almışlardır (Tablo 4.4)

Tablo 4.5. Öğrencilerin Tanımlayıcı Özellikleri ile Kendini Gerçekleştirme Engelleri Tarama Envanteri ve Hemşirelerin Meslek Seçimi Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Tanımlayıcı Özellikler	KGETE Toplam	Test ve p	Meslek seçimi toplam	Test ve p
Cinsiyet				
Kız	93.48±37.90	t=2.268	99.93±24.70	t=4.518
Erkek	100.63±41.63	p=0.024	90.63±27.33	p=0.000
Sınıfınız				
1. Sınıf	91.92±37.25		100.11±27.00	
2. Sınıf	98.66±38.34	F=1.383	97.32±26.60	F=3.421
3. Sınıf	95.79±40.68	p=0.247	98.87±23.31	p=0.017
4. Sınıf	92.37±29.24		90.84±25.07	
Yaşanılan yer				
Köy ya da ilçe	99.62±38.18	t=2.720	97.47±25.84	T=-0.018
Şehir merkezi	92.15±39.20	p=0.007	97.80±25.57	p=0.857
İkamet Yeri				
Devlet yurdu	96.67±37.28		100.17±24.32	
Özel yurt/apart	91.98±38.31	F=1.815	97.78±23.12	F=4.368
Kendi ailem	87.40±41.61	p=0.143	93.72±27.00	p=0.005
Ev	97.20±41.94		92.70±28.96	
Medeni Durum				
Evli	88.66±32.20	KW=4571	91.80±30.09	KW=4886
Bekar	95.14±38.96	p=0.206	97.98±9.87	p=0.180
Birlikte yaşıyor	146.33±44.37		61.33±58.02	

Tablo 4.5. (Devamı)

Mezun olduğu lise türü				
Genel lise	95.45±37.06		99.55±23.86	
Fen lisesi	102.25±54.00		109.25±18.81	
Anadolu lisesi	94.50±40.04		96.83±26.63	
İmam hatip lisesi	91.38±37.80		95.15±34.19	
Endüstri meslek lisesi- teknik lise	108.85±33.33	KW=3989	97.28±32.20	KW=13989
Anadolu öğretmen lisesi	98.58±40.37	p=0.781	83.86±24.75	p=0.051
Mesleki lise(ticaret,sağlık)	90.37±34.41		92.62±24.54	
Diğer	86.63±40.44		99.09±23.64	
Serbest zaman etkinlik katılma				
Aktif olarak katılıyorum	92.17±45.69		94.98±30.76	
İzleyici olarak katılıyorum	40.15±15.32		100.41±23.54	
Hem aktif, hem izleyici olarak katılıyorum	41.29±14.70	F=3.475	96.38±23.78	F=2.905
Aktif ya da izleyici olarak katılmıyorum	45.54±17.42	p=0.016	94.27±27.30	p=0.034
Karşı cinsle ilişki				
Çok önemli	111.73±42.06		94.34±27.71	
Önemli	95.08±38.16		98.95±24.81	
Biraz önemli	90.17±34.08	F=5.647	97.76±23.99	F=0.788
Önemli değil	90.17±38.45	p=0.000	99.20±24.22	p=0.533
Hiç önemli değil	96.95±41.51		96.21±28.60	
Devam eden ilişki				
Var	95.28±43.07	t=0.027	96.96±27.18	t=-0.515
Yok	95.20±37.07	p=0.979	97.96±25.01	p=0.607

Hemşirelik öğrencilerinin tanımlayıcı özellikleri ile KGETE ve HMSÖ toplam puanlarının karşılaştırılması Tablo 4.5'te verilmiştir. Araştırmada hemşirelik öğrencilerinin cinsiyetlerine göre KGETE toplam puanları ve HMSÖ toplam puanları karşılaştırıldığında erkek öğrencilerin KGETE puanlarının daha yüksek olduğu, kız öğrencilerin HMSÖ puan ortalamasının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür ($p<0,01$)(Tablo 4.5).

Araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin sınıflarına göre KGETE toplam puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı olmadığı bulunmuştur ($p>0.05$). Hemşirelik öğrencilerinin HMSÖ toplam puan ortalamaları ile karşılaştırıldığında 1. Sınıf öğrencilerinin puanlarının daha yüksek olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). (Tablo 4.5).

Araştırmada, yaşanan yere göre KGETE toplam puan ortalamaları ve HMSÖ toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında köy ya da ilçede yaşayan öğrencilerin KGETE puanının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$). Araştırmada, yaşanan yere göre HMSÖ puan ortalamaları ile arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). (Tablo 4.5).

Araştırmada, ikamet yerine göre hem KGETE hem de HMSÖ toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). (Tablo 4.5). Araştırmada, medeni durumla KGETE ve HMSÖ toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). (Tablo 4.5). Araştırmada, mezun olduğu lise ile KGETE ve HMSÖ toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). (Tablo 4.5).

Araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin serbest zaman etkinliklerine katılma durumlarına göre KGETE toplam puanı ve HMSÖ toplam puanı karşılaştırıldığında serbest zaman etkinliklerine aktif olarak katılıyorum puan ortalamasının daha yüksek olduğu KGETE toplam puanı ile arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). İzleyici olarak katılıyorum puan ortalamasının daha yüksek olduğu HMSÖ toplam puanı ile arasındaki farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.05$). (Tablo 4.5).

Araştırmada, karşı cinsle ilişki durumuna göre KGETE toplam puan ortalamaları

incelendiğinde, karşı cinsle ilişkinin çok önemli olduğunu düşünenlerin puan ortalamasının daha yüksek olduğu ve KGETE toplam puan ortalaması ile arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0,01$). (Tablo 4.5). Ayrıca karşı cinsle ilişki durumuyla HMSÖ arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür($p>0,05$).

Araştırmada, devam eden ilişki ile KGETE ve HMSÖ toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). (Tablo 4.5).

Tablo 4.6. Öğrencilerin Ailelerine İlişkin Tanımlayıcı Özellikleri ile Kendini Gerçekleştirme Engelleri Tarama Envanteri ve Hemşirelerin Meslek Seçimi Ölçeği Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Tanımlayıcı Özellikler	KGETE Toplam	Test ve p	Meslek seçimi toplam	Test ve p
Anne-Babanız				
Her ikisi de hayatta, birlikte yaşıyor	94.41±39.13		97.93±25.34	
Her ikisi de hayatta, ayrı yaşıyor	111.60±44.42		95.70±36.97	
Her ikisi de hayatta değil	47.00±00	KW=8756 p=0.067	82.00±00	KW=3179 p=0.528
Annem hayatta, Babam hayatta değil	103.91±29.21		92.00±24.29	
Babam hayatta, Annem hayatta değil	98.30±35.34		101.30±28.91	
Aile ortamı				
Demokratik aile ortamı(hoşgörülü)	91.32±37.46	KW=38555 p=0.000	98.26±25.41	KW=1855 p=0.396
Otoriter aile ortamı(baskıcı)	113.74±39.39		95.51±25.14	
Aşırı serbest aile ortamı	125.66±50.47		85.75±40.68	
Ailenin sosyo-ekonomik düzey algısı				
Yüksek	99.96±47.30	KW=11247 p=0.004	84.25±29.71	KW=10038 p=0.002
Orta	93.58±38.07		98.82±25.32	
Düşük	110.35±41.31		91.02±25.37	
Annenizin öğrenim düzeyi				
Okur yazar değil	97.78±36.38		96.70±26.75	
Okur yazar veya ilkokul mezunu	98.62±39.35		98.06±24.05	
Ortaokul mezunu	81.34±35.53	KW=23095 p=0.000	98.56±29.03	KW=1184 p=0.881
Lise veya dengi okul mezunu	85.79±39.72		95.91±29.48	
Yüksekokul veya üniversite mezunu	88.26±45.89		100.56±22.43	
Babanızın öğrenim düzeyi				
Okur yazar değil	94.90±35.77		98.96±25.88	
Okur yazar veya ilkokul mezunu	100.52±38.45		96.77±25.97	
Ortaokul mezunu	87.90±34.20	F=3.625 p=0.006	98.20±23.94	F=0.241 p=0.915
Lise veya dengi okul mezunu	91.70±41.43		98.16±26.99	
Yüksekokul veya üniversite mezunu	91.76±41.83		99.12±24.70	

Hemşirelik öğrencilerin ailelerine ilişkin tanımlayıcı özellikleri ile kendini gerçekleştirme engelleri tarama envanteri ve hemşirelerin meslek seçimi ölçeği puan ortalamalarının karşılaştırılması Tablo 4.6'da verilmiştir. Araştırmada, anne babanın durumu ile KGETE ve HMSÖ toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). (Tablo 4.6).

Araştırmada, öğrencilerin aile ortamlarına göre KGETE ve HMSÖ toplam puanları karşılaştırıldığında; demografik (hoşgörülü) aile ortamı puan ortalamasının daha düşük olduğu, KGETE toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır($p<0.01$). (Tablo 4.6). Ayrıca aile ortamı ile HMSÖ toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür ($p>0.05$). (Tablo 4.6).

Araştırmada, ailenin sosyo-ekonomik düzeyine göre KGETE ile HMSÖ toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında; KGETE toplam puanı ile HMSÖ toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$) (Tablo 4.6).

Araştırmada, annenin öğrenim düzeyine göre KGETE ve HMSÖ toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında; annelerin okuryazar veya ilkökul mezunu puan ortalamasının daha yüksek olduğu, KGETE toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı saptanmıştır($p<0.01$). (Tablo 4.6). Annenin öğrenim düzeyi ile HMSÖ toplam puanı arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür($p>0.05$).

Araştırmada, babanın öğrenim düzeyine göre KGETE ve HMSÖ toplam puan ortalamaları karşılaştırıldığında; babanın okuryazar veya ilkökul mezunu puan ortalamasının daha yüksek olduğu, KGETE toplam puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı saptanmıştır($p<0.05$). (Tablo 4.6). Babanın öğrenim düzeyi

ile HMSÖ toplam puanı arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı görülmüştür($p>0.05$) (Tablo 4.6).

Tablo 4.7. HMSÖ ve KGETE Ölçeklerinin Alt Boyutları ve Toplamları Arasındaki İlişki

Alt boyutlar	Fizyolojik ihtiyaç	Ait olma-sevgi ihtiyacı	Güvenlik ihtiyacı	Saygı ihtiyacı	KGETE toplam
Mesleki Uygunluk	$r=-0.125$ $p<0.001$	$r=-0.145$ $p<0.001$	$r=-0.259$ $p<0.001$	$r=-0.249$ $p<0.001$	$r=-0.222$ $p<0.001$
Yaşamsal Nedenler	$r=0.147$ $p<0.001$	$r=0.213$ $p<0.001$	$r=0.152$ $p<0.001$	$r=0.215$ $p<0.001$	$r=0.214$ $p<0.001$
HMSÖ Toplam	$r=-0.055$ $p=0.112$	$r=-0.050$ $p=0.149$	$r=-0.168$ $p<0.001$	$r=-0.139$ $p<0.001$	$r=-0.116$ $p<0.001$

KGETE ve HMSÖ alt boyutları ve toplam puan ortalamaları arasındaki ilişki Pearson Korelasyon Analizi ile incelenmiş, sonuçlar Tablo 4.7’de verilmiştir. HMSÖ ölçeği mesleki uygunluk alt boyutu ile KGETE’ nin tüm alt boyutları ve toplam puanları arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$). Bu sonuca bakarak kendini gerçekleştirme engelleri azaldıkça mesleki uygunluk artmaktadır.

HMSÖ ölçeği yaşamsal nedenler alt boyutu ile KGETE’ nin tüm alt boyutları ve toplam puanları arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.05$). Bu sonuca bakarak kendini gerçekleştirme engelleri arttıkça yaşamsal nedenlerden dolayı hemşirelik mesleğini seçme oranı artmaktadır.

HMSÖ toplam puanı ile KGETE toplam puanı ve güvenlik ihtiyacı, saygı ihtiyacı alt boyutları arasında negatif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuşken ($p<0.05$), fizyolojik ihtiyaç ve ait olma-sevgi ihtiyacı alt boyutları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır ($p>0.05$). Bu sonuçlara göre kendini gerçekleştirme engelleri azaldıkça hemşirelikte meslek seçimi oranı artmaktadır.

5. TARTIŞMA

Hemşirelik öğrencilerinin kendini gerçekleştirme engelleri ve meslek seçimi arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla yaptığımız çalışmanın sonuçları literatür^{16,71-89} doğrultusunda tartışılmıştır.

Çalışmamızda öğrencilerin KGETE puan ortalamalarının dağılımı incelenip ölçekten ve alt boyutlardan alınabilecek toplam puanlara bakıldığında (**Tablo 4.3**); öğrencilerin ölçek toplam puanı ve tüm alt boyutlar toplam puanı genel not ortalamasının düşük olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara bakılarak çalışmamıza katılan hemşirelik öğrencilerinin kendini gerçekleştirme engellerinin düşük olduğu söylenebilir. Araştırmada, kendini gerçekleştirme engelleri tutum envanteri puan ortalamasından en düşük puan alan sınıfın 4.sınıf olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçlara bakılarak 4.sınıf hemşirelik öğrencilerinin kendini gerçekleştirme engellerinin en az olduğu söylenebilir. Üniversite 1. ve 4. sınıfların kendini gerçekleştirme engellerinin incelendiği Ertem'in çalışmasında ⁷¹ da ölçek toplam puanlarının 4. sınıfların puan ortalamalarının 1. sınıflara göre daha düşük olduğu bulunmuştur. Bu sonuç diğer araştırma sonuçları Foullus ⁷² un çalışması ile de tutarlılık göstermektedir. Üniversite 4. sınıf öğrencilerinin KGETE puanlarının daha düşük olmasının sebebi, üniversitede alınan eğitim ve bu süreçte sorunları ile başa çıkabilmeyi öğrenmiş olabilmelerine bağlanabilir.

Araştırmada, öğrencilerin HMSÖ toplam puan ortalamaları ile alt boyutları puan ortalamalarının dağılımı incelendiğinde; dağılım aralığına göre puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu bulunmuştur (**Tablo 4.4**). Hemşirelikte meslek seçimi ile ilgili Özdemir ve Şahin ⁷³ ile Kulakçı ve ark.⁷⁴ yaptığı çalışmada HMSÖ toplam puan ortalamasının bizim çalışmamıza göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Bizim çalışmamız bu sonuçlar ile farklılık göstermektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin tanımlayıcı özellikleri ile KGETE ve HMSÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında (**Tablo 4.5**) cinsiyete göre ölçek toplam puanları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu (**p<0.05**) erkek öğrencilerin KGETE puanlarının anlamlı olarak daha yüksek olduğu, kız öğrencilerin ise HMSÖ puan ortalamalarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Erkek öğrencilerin KGETE puan ortalamalarının yüksek olmasında; erkeklerin sosyal, duygusal ve bedensel gelişimlerinin kızlara göre daha geç yaşta başlıyor olmasının ve erkeklerin geleneksel beklentiler nedeniyle kızlara göre daha geç yaşlarda sorumlulukla karşılaşmalarının etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu bulgu, Akkoyun ve Dökmen'in⁷⁵ araştırmasındaki bulguyla benzerlik göstermemiştir. Kız öğrencilerin HMSÖ puan ortalamalarının daha yüksek bulunması uzun yıllar hemşirelik eğitiminde erkeklerin yer almaması ve hemşirelik mesleğinin kadın mesleği olarak görülmesinden kaynaklandığını düşündürmektedir. Konuyla ilgili yapılmış benzer çalışmalarda da hemşirelik öğrencilerinde yoğunluğun kız öğrencilerde olduğu görülmektedir.^{76,77}

Öğrencilerin sınıf düzeyine KGETE puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamışken ($p>0.05$), HMSÖ puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur (**p<0.05**). Çalışmamızda KGETE puan ortalamasının anlamlı olmadığı bulgusu üniversite öğrencilerinin kendini gerçekleştirme düzeylerinin sınıflara göre farklılık olmadığını gösteren araştırma bulguları ile benzerlik göstermekte iken⁷⁸⁻⁸⁰; üniversite öğrencilerinin kendini gerçekleştirme engellerinin⁷¹, liseler arası öğrencilerinin kendini gerçekleştirme düzeylerinin^{81,82} sınıflara göre farklılaştığını gösteren araştırma bulguları ile benzerlik göstermemektedir. Sınıf düzeyi yükseldikçe HMSÖ puan ortalamasının azaldığı görülmektedir. Hemşirelik eğitimi uygulamalı bir eğitimidir. Öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça hastanede geçen zamanın artması bununla beraber mesleğin zorlukları ile

karşılaştırılması öğrencilerin meslek seçimi ile ilgili kararlarını olumsuz etkilediği düşünülmektedir. Şirin ve ark.nın⁸³ hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşlerini inceledikleri çalışmalarında da öğrencilerin sınıflarının artmasıyla mesleğe ilişkin olumlu görüşlerinde azalma olduğu bulunmuştur.

Araştırmada, yaşanan yere göre KGETE toplam puan ortalamalarına bakıldığında köy ya da ilçede yaşayan öğrencilerin KGETE puanının daha yüksek olduğu ve aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<0.05$) bulunmuşken (**Tablo 4.5**), HMSÖ puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı ilişki olmadığı bulunmuştur ($p>0.05$). Köy ya da ilçede yaşayan öğrencilerin KGETE puanının daha yüksek olması, sosyo-ekonomik düzey ve yaşam koşullarının yeterli derecede sunulmamasının güçlük yarattığı ve kendini gerçekleştirme üzerinde etkisi olduğunu düşündürmektedir. Yaşanılan yere göre öğrencilerin HMSÖ puanlarının farklılık göstermemesi toplumda hemşirelik mesleğinin iş imkânlarının fazla olduğu kanısının yüksek olması nedeniyle tercihlerin benzer olduğu düşünülmektedir.⁷³

Öğrencilerin ikamet ettikleri yere göre KGETE puan ortalamaları istatistiksel olarak anlamlı değilken ($p>0.05$), HMSÖ puan ortalamaları arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$) (**Tablo 4.5**). Devlet yurdunda kalan öğrencilerin ekonomik yönden daha zayıf oldukları ve iş imkânları nedeniyle mesleği seçme oranının daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Özdemir ve Şahin,⁷³ Özdelikara ve ark.nın⁷⁷ çalışmalarında da öğrencilerin hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşündükleri için mesleği tercih ettikleri belirtilmiştir. Bu çalışmalar araştırma bulgusunu destekler niteliktedir.

Çalışmamızda serbest zamanlarında etkinliklere katılma biçimlerine göre öğrencilerin KGETE ve HMSÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında (**Tablo 4.5**), her iki ölçeğin toplam puan ortalamaları ile aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı

olduğu ($p<0.05$) belirlenmiştir. Serbest zaman etkinliklerine aktif olarak katılanların KGETE puan ortalamasının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Elde edilen bu bulgu yapılan diğer çalışma sonuçlarıyla benzerlik göstermemektedir.^{71,81,84-87} Çalışma sonuçlarının farklılık göstermesinin sebebi çalışmamızda sosyal aktivitelere katılma oranının yüksek olmasına rağmen yaşanılan bölgedeki iklim koşullarının serbest zaman etkinlikleri yapmada öğrencilere zorluk yaşattığı ve aktif olarak katılsalar da serbest zaman etkinliği yapma sürelerinin daha kısıtlı olması sonuçlarının daha farklı çıkmasına sebep olabileceğini düşündürmektedir. Serbest zaman etkinliklerine izleyici olarak katılanların ise HMSÖ puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Bireyin meslek seçimini etkileyen etmenler arasında bireysel özellikler, bedensel ve zihinsel yetenekler, cinsiyet, çevresel etmenler önemli etmenler olarak gösterilmektedir.⁶⁴ Serbest zamanları sosyal aktivitelerde geçirmenin yaşanılan yer, kültür ve ekonomi ile bağlantılı olduğu ve bu yüzden izleyici olarak katılanlarda puanın daha yüksek olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada, öğrencilerin karşı cinsle olan ilişki durumlarına göre KGETE ve HMSÖ puanlarının farklılık gösterip göstermediği incelendiğinde, karşı cinsle ilişkinin çok önemli olduğunu düşünenlerin KGETE puanlarının daha yüksek düzeyde olduğu ve toplam puan ortalaması ile arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur ($p<0.01$) (**Tablo 4.5**). Bu sonucun oluşmasında bireylerin kendilerinin gerçekleştirmeye harcayacakları enerjileri farklı yönlerde (flört gibi) kullanmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin ailelerine ilişkin tanımlayıcı özellikleri ile KGETE ve HMSÖ puan ortalamalarının karşılaştırıldığında (**Tablo 4.6**), aile ortamlarına göre KGETE toplam puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı iken ($p<0.05$), HMSÖ puan ortalamaları arasındaki ilişkinin istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı bulunmuştur

($p>0.05$). İçinde yaşadığı aile ortamını demokratik olarak algılayan öğrencilerin kendini gerçekleştirme engelleri puan ortalamasının daha düşük olduğu bulunmuştur. Bu sonuç yapılan diğer çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir.^{16,71} Bu sonuçlara bakarak demokratik aile ortamının kendini gerçekleştirme için en uygun aile ortamı olduğunu ve demokratik aile ortamında yetişen bireylerin daha gerçekçi, tutarlı ve farklı fikirlere açık olduğu; kendi potansiyellerinin farkında olan bireyler olabileceği sonucuna ulaşılabilir. Bununla beraber demokratik aile ortamında yaşayan öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçme puan ortalamasının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Ebeveynler çocuklarının mesleki ve eğitim planlarını etkileyen ve yönlendiren en önemli kişilerdir.⁸⁸ Aile ortamında bireyin mesleki gelişimini destekleyici tutum ve davranışlar sergilenmesinin mesleki gelişim süreçlerini ve mesleki tercih davranışlarını etkilediği düşünülmektedir.

Araştırmada, ailenin sosyo-ekonomik düzeyine göre öğrencilerin KGETE ve HMSÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında aralarındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($p<0.05$) (Tablo 4.6). Ailenin sosyo-ekonomik düzeyini düşük algılayanların kendini gerçekleştirme engellerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatürde benzer sonuçları olan çalışmalar^{71,81,89} mevcuttur. Bu sonuçlara bakarak ailenin sosyo-ekonomik düzeyinin bireylere kendini gerçekleştirmeleri için gerekli olan imkanlara ulaşmada önemli olduğu söylenebilir. HMSÖ puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmasında hemşirelik mesleğinde istihdamın yüksek olmasından kaynaklandığını düşündürmektedir. Özdemir ve Şahin⁷³ ile Özdelikara ve ark.⁷⁷ nın çalışmalarında da iş bulma olasılığı ve maddi durumun meslek seçimini etkilediği belirtilmiştir. Çalışmalar araştırma bulgusu ile paralellik göstermektedir.

Tablo 4.6' da ebeveynlerin eğitim düzeyleri ile öğrencilerin KGETE ve HMSÖ puan ortalamaları karşılaştırıldığında KGETE puan ortalamaları ile aralarındaki farkın

istatistiksel olarak anlamlı olduğu ($p<0.05$), HMSÖ puan ortalaması ile aralarındaki farkın ise anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p>0.05$). Yapılan çalışmalara bakıldığında ebeveynlerin eğitim durumuna göre kendini gerçekleştirme engelleri envanterine bakan herhangi bir çalışmaya ulaşamamıştır. Araştırmada elde edilen bu sonuca bakılarak ailenin eğitim düzeyinin her aşamada kendini gerçekleştirme engelleri açısından önemli bir faktör olduğu düşünülmektedir. Meslek seçiminde öğrencilerin kendi kişiliği, yetenekleri ve ilgi alanlarının ön planda olduğu bu nedenle ebeveyn eğitiminden etkilenmediği düşünülmektedir.

HMSÖ toplam puanı ve mesleki uygunluk alt boyutları ile KGETE tüm alt boyutları arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki saptanırken, HMSÖ toplam puanı ve yaşamsal nedenler alt boyutu ile KGETE tüm alt boyutları arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.01$) (Tablo 4.7). Çalışmanın sonuca bakarak kendini gerçekleştirme engelleri azaldıkça hemşirelikte meslek seçimi oranlarının arttığı ve yaşamsal nedenlerden dolayı hemşirelik mesleğini seçenlerin kendini gerçekleştirme engellerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca bakılarak, hemşirelik mesleğinin gelişmesi için meslek ekibinin profesyonelleşmeleri, dolayısıyla kendini gerçekleştirme aşamasına ulaşmaları ile mümkün olabileceği söylenebilir. Kendini gerçekleştirme düzeylerinin yüksek olmasının hemşirelik mesleğini tercih etme üzerinde olumlu yönde etkisi olduğunu düşündürmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan genel sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin kendini gerçekleştirme engelleri ile hemşirelikte meslek seçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde çalışmaya katılmayı kabul eden 824 öğrenci ile gerçekleştirilen bu çalışmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda;

1. Öğrencilerin kendini gerçekleştirme engelleri azaldıkça hemşirelikte meslek seçimi oranı artmaktadır.
2. Erkek öğrencilerin kendini gerçekleştirme engelleri daha yüksekken, kız öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçme oranı daha yüksektir.
3. Köyde ve ilçede yaşayanların kendini gerçekleştirme engelleri daha yüksektir.
4. 1.sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğini seçme puanı daha yüksektir. Sınıf arttıkça bu puan oranı düşmektedir.
5. Serbest zaman etkinliklerine aktif olarak katılanların kendini gerçekleştirme engelleri daha yüksekken, izleyici olarak katılanların hemşirelik mesleğini seçme oranı daha yüksektir.
6. Karşı cinsle ilişkiyi çok önemli görenlerin kendini gerçekleştirme engelleri daha yüksektir.
7. Aşırı serbest aile ortamına sahip olanların kendini gerçekleştirme engelleri daha yüksektir.
8. Ailesinin sosyoekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin kendini gerçekleştirme engelleri daha yüksekken, yine sosyoekonomik düzeyi düşük olan öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçme oranı daha yüksektir.
9. Annenin ve babanın eğitim düzeyleri arttıkça öğrencilerin kendini

gerçekleştirme engelleri düşmektedir

Bu araştırmada yukarıda belirtilen yargılara dayanılarak şu öneriler yapılabilir:

1. Kendini gerçekleştirme ve hemşirelikte meslek seçimi konusunda, farklı değişkenleri inceleyen daha fazla kuramsal, uygulamalı ve karşılaştırılmalı araştırmalar yapılmalıdır.
2. Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik hizmetlerinin kendini gerçekleştirme ve meslek seçimi üzerine katkısı araştırılmalıdır.
3. Hemşirelik öğrencilerinin kendini gerçekleştirme engelleri ortadan kaldırılarak ve mental sağlıkları yerinde bireyler olarak topluma kazandırılmaları için öncelikle en temel olan beslenme ve barınma gibi fizyolojik ihtiyaçlarının yeterli düzeyde ve zamanında giderilmesi gerekmektedir.
4. Öğrencilerin içinde bulundukları gruba ait olduklarını hissetmeleri, sevgi ve saygı görebilecekleri sağlıklı ilişkiler geliştirebilmeleri hemşirelik eğitim programlarının yanında yalnızlık duygusu ve reddedilme korkusu, iletişim becerileri, girişkenlik ve sorun çözme becerilerine yönelik çeşitli seminer ve grup çalışmalarının da eklenmesi ve bu çalışmaların özellikle ihtiyacı olan öğrencilere ulaşmasını sağlamak için tanıtım programları yapılmasının uygun olacağını düşünülmektedir.
5. Bunun yanı sıra ders programları öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine ve yaratıcılıklarını geliştirmelerine fırsat verecek ve sınıf içerisinde öğrencilerin iletişimlerini arttıracak şekilde hazırlanması, öğrencilerin kendilerini gerçekleştirme süreçlerini destekleyici yönde önemli bir etken olacağı öngörülmektedir.
6. Öğrencilerin ders dışı zamanlarında sosyo-kültürel etkinliklerin yanı sıra kendini

gerçekleştirme engellerini azaltacak etkinliklere katılma durumlarını belirlemek amacıyla yeni araştırmaların yapılmasının gerekli olduğu düşünölmektedir.

7. Aynı zamanda serbest zaman etkinliklerinin bos zaman değerlendirmenin ötesinde kişisel gelişime ve ruh sağlığına yararları konusunda öğrencilerin bilinç kazanmalarını sağlamak amacıyla bilgilendirme yapılabilir.
8. Literatör taraması sonucunda kendini gerçekleştirme engelleri ile yapılmış üç araştırmaya rastlanırken, kendini gerçekleştirme engelleri ile meslek seçimi arasındaki ilişkinin birlikte incelendiği herhangi bir araştırmaya rastlanmamış olması, bu konuyla ilgili çeşitli değişkenlerin ele alındığı yeni araştırmaların yapılmasının literatördeki boşluğu gidermesi açısından önemli olacağını düşöndörmektedir.

KAYNAKLAR

1. Maslow AH. A theory of human motivation. *Psychological Review*, 1943. <http://psychclassics.yorku.ca/Maslow/motivation.htm> 15.10.2016.
2. Birol L. Hemşirelikle İlgili Kavramlar. *Hemşirelik Süreci*, 9. Baskı, İzmir, Etki Matbaacılık, 2009: 14-15.
3. Kuzgun, Y. Kendini gerçekleştirme. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Bölümü Dergisi*, 1972, 10-11.
4. Akkoyun F. Kendini Gerçekleştirme Engellerini Tarama Envanterinin Geçerlik Çalışmaları, *Psikoloji Dergisi*, 1988, 6, 22, 99-104
5. Bayık A, Erefe İ, Özsoy S. Kadın mesleği olarak hemşireliğin son yüzyıldaki gelişimi. *Hemşirelik Forumu Dergisi*, 2002, 5(6);16-25.
6. Kaya H. Hemşirelikte sürekli profesyonel gelişimin kuramsal, felsefi ve örgütsel temelleri. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2002. 12(49), 53-60.
7. Kaya H. Hemşirelik eğitiminde değişimler. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 2003, 13(50); 73-79.
8. Özoğlu SÇ. *Psikolojik ve Rehberlik*, Ankara, Turan Yayınevi, 1997.
9. Mooney M, Glacken M, O'Brien F. Choosing nursing as a career: A qualitative study. *Nurse Education Today*, 2008, 28: 385-392.
10. Önler E, Saraçoğlu GV. Hemşirelikte meslek seçimi ölçeğinin güvenirlik ve geçerliliği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, 2010, 3:78-85.
11. Özcan A. *Hemşire- Hasta İlişkisi ve İletişim*, Ankara, Sistem Ofset, 2006: 4-11.
12. Çıtak Tunç G, Akansel N, Özdemir A. Hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin meslek seçimlerini etkileyen faktörler, *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2010, 1.

13. Kaya O, Şimşek Z, Kabalcıoğlu F. Hemşirelerin mesleki imajlarını ve mesleği algılama durumlarını etkileyen faktörler. *Hemşirelik Forumu*, 2004; 7(1): 1-6.
14. Karakuş A, Karadağ N, Birgili F. Lise son sınıf kız öğrencilerin hemşirelik mesleğine bakış açıları ile mesleği tercih etme durumları. *Hemşirelik Forumu* 2005; 1(2):16-24.
15. Andsoy İİ, Güngör T, Bayburtluoğlu T. Karabük üniversitesi sağlık yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği tercih etme nedenleri ve mesleğin geleceği ile ilgili görüşleri, *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2012.
16. Kuzgun Y. Ana- Baba Tutumlarının Bireyin Kendini Gerçekleştirme Düzeyine Etkisi. *Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1973, 5(1): 57-70.
17. Ayten A. Kendini Gerçekleştirme ve Dindarlık: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (2005/2): 185-204.
18. Ertem F, Sezer Ö. Üniversite 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin kendini gerçekleştirme engel düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *XII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*, 2004, İnönü Üniversitesi, Malatya.
19. Yanbastı, G. *Kişilik Kuramları Ders Kitabı*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1990, No: 53.
20. Erden İmamoğlu, S. Öğretmen adaylarının kendini gerçekleştirme bağlamında kişisel yönelimlerinin incelenmesi. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 2013.8.1.1C0572.
21. Hoffman ML. A comprehensive theory of prosocial moral development. In: Stipek D, Bohart A (eds.). *Constructive and destructive behavior*. Washington DC: American Psychological Association , 2001, 61-68.

22. Çırak G. Üniversite ğrencilerinin Ahlaki Yargı Yetenekleri Ve Ahlaki Yargı Yetenekleri İle Kendini Gerçekleştirme Düzeylerinin Karşılaştırılması. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Adana: ukurova Üniversitesi, 2006.
23. Oğlu A.M. Kendini Gerçekleştirme ve Kişilik. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı. Psikoloji Tezli Yüksek Lisans, İstanbul: Arel Üniversitesi, 2014.
24. Akman Y. Hacettepe niversitesi eğitim fakültesi ğrencilerinin meslek, evlilik ve geleceğe yönelik beklentileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1992; 7:125-149.
25. Altun İ. The perceived problem solving ability and values of student nurses and midwives. *Nurse Education Today*, 2003, 23.8: 575-584.
26. Çiftçi GE, Bülbül SF, Muluk NB, Duyan G, Yılmaz A. Sağlık bilimleri fakültesini tercih eden öğrencilerin, niversite ve meslek tercihlerinde etkili olan faktörler (Kırıkkale niversitesi rneği). *Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Tıp Dergisi*, 2011, 22(3): 151-160.
27. Karakuş A, Karadağ N, Birgili F, Işıkay , adı G, eker D. Lise son sınıf kız ğrencilerinin hemşirelik mesleğine bakış açıları ile mesleği tercih etme durumları. *Hemşirelik Forumu Dergisi*, 2005, 5(1) :17-20.
28. Erbil N, Yılmaz A. Hemşirelik ğrencilerinin meslek seme kararlarını ve bakış aılarını etkileyen faktrlerin belirlenmesi. *Hemşirelik Forumu*, 2008, 2 (1); 46-51.
29. Lai HL, Lin YP, Chang HK, Chen CJ, Peng TC, Chang FM. Is nursing profession my first choice? A follow up survey in pre-registration student nurses. *Nurse Education Today*, 2008, 28; 768-776.
30. Zysberg L, Berry D. Gender and students' vocational choices in entering the field of nursing. *Nursing Outlook*, 2005, 193-198.

31. Cassel R, Reiger RC. “New Third Farce Psychology Promises to Reduce the Growing Prison.” *Population Through Student- Centered High Schools*, 2000, 121(1); 34-38.
32. Schultz DP, Schultz F. *History of Modern Psychology*. Çev: Yasemin Aslay. *Modern Psikoloji Tarihi*, 1.Baskı. İstanbul, Kaknüs Yayınları, 2001.
33. Bauer JJ, Schwab JR, Mcadams DP. Self-actualizing: Where ego development finally feels good? *The Humanistic Psychologist*, 2011, 39: 121-136.
34. Maslow AH. *The Farther Reaches of Human Nature*, New York, Viking Press, 1973.
35. Ulusoy A. Öğrenme: Ulusoy A (editör). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara, Anı Yayıncılık, 2003: 137-148
36. Bakırcıoğlu R. *İlköğretim Ortaöğretim ve Yükseköğretimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma*, 5. Baskı. Ankara, Anı Yayıncılık, 2000.
37. Slavin RE. *Educational Psychology Theory And Practice*. Çeviri: Yüksel G. *Eğitim Psikolojisi -Kuram ve Uygulama*, 10. Baskı. Ankara, Nobel akademik yayıncılık, 2013: 288-289.
38. Maslow A. *Motivation and Personality*, 2nd ed. New York, Harper&Row, Publishers, 1970.
39. Rogers. C. A theory of therapy ,personality, and interpersonal relationships, as developed in the client-centered framework, (Ed. S. Koch) *Psychology :A study of science* New York: McGraw Hill , 1959; 3.
40. Jung GC. *Two Essays on Analytical Psychology: The collected Work of C. 6 Jung*. Vol: 7 New York: Pantheon Books second edition, 1966.
41. Corey G. *Theory and practice of counseling and psychotherapy* , 8th ed. USA: Thomson Brooks Cole, 2009.

42. Schneider KJ, Oran TK. *Existential-humanistic therapy*. Washington: American Psychological Association, 2010.
43. Feist J, Feist GJ. *Theories of personality*, 6th ed. New York: McGraw-Hill, 2006.
44. Yörükcan T, Adler A. *Bireysel Psikolojisi, Sosyal Roller ve Kişilik*. Ankara: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2000:53-61.
45. Alpar ŞE, Şenturan L, Karabacak Ü. Change in the healthpromoting lifestyle behaviour of Turkish University nursing students from beginning to end of nurse training. *Nurse Education in Practice*, 2008, 8; 382-388.
46. Özkan S, Yılmaz E. Hastanede çalışan hemşirelerin sağlıklı yaşam biçim davranışları. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 2008, 3(7); 89-105.
47. Altıparmak S, Kutlu AK. 15-49 yaş grubu kadınlarda sağlıklı geliştirme davranışları ve etkileyen faktörler. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 2009, 8(5); 421-426.
48. Yalçınkaya M, Özer FG, Karamanoğlu AY. Sağlık çalışanlarında sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının değerlendirilmesi. *TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni*, 2007,6(6): 409-420.
49. Muştı C, Baltacı D, Kutunış R, Kara İH. Birinci Basamak ve Hastanede Çalışan Hemşirelerde Anksiyete, Depresyon ve Hayat Kalitesi. *Konuralp Tıp Dergisi*, 2012, 4(1): 17-23.
50. Selvi Y, Özdemir PG, Özdemir O, Aydın A, Beşiroğlu L. Sağlık Çalışanlarında Vardiyalı Çalışma Sisteminin Sebep Olduğu Genel Ruhsal Belirtiler ve Yaşam Kalitesi Üzerine Etkisi. *Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi*. 2010; 4(23): 238-43.
51. Ünsar S, Akgün Kostak M, Kurt S, Erol Ö. Hemşirelerin Kendini Gerçekleştirme Düzeyleri ve Etkileyen Etmenler, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 2011, 4 (1): 2-6.

52. Weiss Arnold S. The Measurement of Self-actualization: The Quest for the Test may be as Challenging as the Search for the Self. Jones , A. & Crandall, R. (Eds.) Handbook of self-actualization. [Special Issue]. *Journal of Social Behavior and Personality*.1991, 6 (5):265-290.
53. Özgüven E.İ. *Çağdaş Eğitimde Psikolojik Danışma ve Rehberlik*, 3. Baskı, Pdrem Yayınları, Ankara, 2001.
54. Şentürk SE. *Meslek Olarak Hemşirelik ve Hemşirelikte Etik İlkeler*, İstanbul, Nobel Tıp Kitapevi, 2012.
55. Kuzgun Y. *Meslek Rehberliği ve Danışmanlığına Giriş*, Nobel Yayınları, Ankara, 2003:3.
56. Yeşil Yaprak B. *Eğitimde Rehberlik Hizmetleri*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2006.
57. Tan H. Psikolojik Danışma ve Rehberlik, *Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları*, İstanbul, 1992:122
58. Kuzgun Y. Mesleki rehberliğin bireyin yetenek ve ilgilerine uygun meslekleri tanımlarına etkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*, 1982:118.
59. Chitty KK. *Professional nursing*. Second Edition Pennsylvania: WB.Saunders Company; 1993.
60. Cüceloğlu D. *İnsan İnsana*, Altın Kitaplar Yayınevi, 1. Baskı, 1987
61. MEB. Megep Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi. Akademik, Spor ve Sanat Eğitim Alanları, MEB Yayını, 2006:5-10.
62. Telman C. *Başarıya Giden Yolda Meslek Seçimi*. Epsilon Yayıncılık, İstanbul, 2002.
63. Onur, Bekir. *Gelişim Psikolojisi*, İmge Kitabevi Yayınları, 6. Baskı, Ankara, 2004.

64. Kepçeoğlu M. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik*. 11.Basım, İstanbul, Alkım Yayınevi, 2004:13-18
65. Nightingale F. *Notes on Nursing. What it is, And What it is Not*. Churchill Livingstone: London.1980
66. Martin A. Dowson M. Interpersonal Relationship, Motivational Engagement And Achievement: Yields for Theory, Current Issues And Educational Practice. *Review of Educational Research*, 2009, 79: 327-365
67. Velioğlu P. Hemşirelik Eğitiminde Temel Kavramlar. *Türk Hemşireler Dergisi* 1988; 38(3-4): 13-16.
68. Kaya H, Taşocak G, Akçin E, Kısa B. Bir hemşirelik yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin yüksekokulun genel hedeflerine ulaşma durumlarına ilişkin görüşleri. *İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu Hemşirelik Dergisi*, 2005, 13(54), 77-84.
69. Sarıkaya T, Khorshid L. Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: Üniversite Öğrencilerinin Meslek Seçimi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 2009; 7(2):393-423.
70. Yanikkerem E, Altınparmak S, Karadeniz G. Gençlerin meslek seçimini etkileyen faktörler ve benlik saygıları. *Nursing Forum Dergisi*. 2004, 7(2) :61- 62.
71. Ertem F, Üniversite 1. ve 4. Sınıf Öğrencilerinin Kendini Gerçekleştirme Engel Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, 2002.
72. Foullus ML, Hannigan H. Gestalt workshops and measured changes in self actualization: replication and retention study. *Journal of College Student Personnel*, 1976, 18:200- 205.

73. Özdemir F. Şahin Z. Hemşirelik bölümü birinci sınıf öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2016, 1:28-32
74. Kulakçı H, Ayyıldız TK, Yıldırım N, Veren F, Topan AK. Motivational Resources and Problems of Nursing Students: Vocational Choice, School Culture and Other Associated Factors. *Journal of Health And Nursing Management*. 2015, 2,2: 83-93.
75. Akkoyun F, Dökmen Ü. Ankara üniversitesi eğitim bilimleri fakültesi öğrencilerinin problem alanlarına göre sürekli kaygı düzeyleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları*, 1989, 161: 94-106.
76. Özpancar N, Aydın N, Akansel N. Hemşirelik 1. sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. *C.U. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi* 2008,12:9-17.
77. Özdelikara A, Ağaçdiken S, Aydın E. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve etkileyen faktörler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2016, 2:83-88.
78. Yazıcı Y. Fatih Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Kendini Gerçekleştirme Düzeylerinin Araştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon: Karadeniz Üniversitesi, 1992.
79. Oktan V. Öğretmen Adaylarında ve Öğretmenlerde Kendini Gerçekleştirme Düzeyleri İle Yükleme Biçimlerinin İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Programı, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Karadeniz Üniversitesi, 1999.
80. Yemenici B. Anadolu Üniversitesi Öğrencilerinin Kendini Gerçekleştirme Engelleri İle Ruhsal Belirtileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Psikiyatri Anabilim Dalı Tıbbi Psikoloji Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Osmangazi Üniversitesi, 2006.

81. Akbaş A. Ergenlerin Kendini Gerçekleştirme Düzeylerini Etkileyen Bazı Faktörler, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 1989.
82. Yalçın AF. Genel Lise ve Meslek Lisesi Öğrencilerinin Kendini Gerçekleştirme Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 2000.
83. Şirin A, Öztürk R, Bezci G, Çakar G, Çoban A. Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimi ve Mesleği Uygulamaya Yönelik Görüşleri, *Dirim Tıp Gazetesi*, 2008, 83: 69-75.
84. Tam M. Using students' self- reported gains as a measure of value- added. *Quality in Higher Education*, 2004, 10(3): 253-260.
85. Durmazkul, M. İlkokul Öğretmenlerinin Kendilerini Gerçekleştirme Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, 1994.
86. Çelik S. Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri ve İhtiyaçlarının Karşılama Derecesi İle Kendini Gerçekleştirme Düzeyleri Arasındaki İlişki. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi. 1993.
87. Aksaray S. Ergenlerde Benlik Saygısı Geliştirmede Beceri Eğitimi ve Aktivite Merkezli Programların Etkisi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi, 2003.
88. Kulaksızoğlu A, Çakar M, Dilmaç B. Türkiye de ve dünyada özel okulların yapısı ve işleyişi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1999, 11: 219-232.
89. Gratton LC. Analysis of Maslow's need hierarchy with three social class groups. *Social Indicators Research*, 1980, 7(1-4): 463-476.

EKLER

EK-1. ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı:	Emrah AY
Doğum tarihi:	13.02.1987
Doğum Yeri:	Karabük
Medeni Hali:	Evli, 1 çocuk
Uyruğu:	T.C.
Adres:	Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı
Tel:	0442 236 2366
Faks:	0442 236 0384
E-mail:	emrahay61@gmail.com
Eğitim	
Lise:	Hacı Hatice Bayraktar Anadolu Lisesi (2005)
Lisans:	Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi (2007-2011)
Yüksek Lisans:	Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı (2014-2017)
Doktora:	
Yabancı Dil Bilgisi	
İngilizce:	Orta derecede (e-YDS 56.25, 15 Ekim 2016)
Almanca:	
Rusça:	
Üye Olunan Mesleki Kuruluşlar	
Türk Hemşireler Derneği	
İlgi Alanları ve Hobiler	

EK-2. DEMOGRAFİK ANKET

Bu anket, sizinle ilgili bilgileri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırma bilimsel nitelik taşıdığından, sorulara verilecek cevaplar sizin kimliğinizi ortaya koymayacak biçimde kullanılacak ve kesinlikle kişisel bir değerlendirme yapılmayacaktır. Sizden istenilen, anketteki her soruyu dikkatlice okuyarak, size en uygun seçeneğin yanına (X) koymanızdır.

1. **Cinsiyetiniz:** () Kız () Erkek
2. **Yaşınız:**
3. **Sınıfınız:** () 1.sınıf () 2.sınıf () 3.sınıf () 4.sınıf
4. **Yaşamınızın çoğunu nerede geçirdiniz?** () Köy ya da İlçede () Şehirde
5. **Erzurum’da ikamet ettiğiniz yer:** ()Devlet yurdu ()Özel yurt / apart ()Kendi ailem () Ev
6. **Medeni durumunuz:** () bekar () evli () boşanmış () birlikte yaşıyor
7. **Kaç kardeşiniz var:**
8. **Anne – Babanız:**
() Her ikisi de hayatta, birlikte yaşıyor
() Her ikisi de hayatta, ayrı yaşıyor
() Her ikisi de hayatta değil
() Annem hayatta, babam hayatta değil
() Babam hayatta, annem değil
9. **Ailenizin şu andaki durumu:**
() Üvey annem var
() Üvey babam var
() Üvey kardeşlerim var
() Hiçbiri
10. **İçinde yetiştiğiniz aile ortamınız:**
() Demokratik aile ortamı (Hoşgörülü)
() Otoriter aile ortamı (Baskıcı)
() Aşırı serbest aile ortamı
11. **Ailenizin sosyo-ekonomik düzeyi:**
() Yüksek () Orta () Düşük
12. **Annenizin öğrenim düzeyi nedir?**
() Okur-yazar değil () Okur- yazar veya ilköğretim mezun
() Ortaokul mezunu
() Lise veya dengi okul mezun () Yüksekokul veya Üniversite mezunu
13. **Babanızın öğrenim düzeyi nedir?**
() Okur-yazar değil () Okur- yazar veya ilköğretim mezun
() Ortaokul mezunu
() Lise veya dengi okul mezun () Yüksekokul veya Üniversite mezunu
14. **Mezun olduğunuz lise türü nedir?**
() Genel Lise () Fen Lisesi () Anadolu Lisesi
() İmam hatip Lisesi () Endüstri meslek Lisesi-Teknik Lisesi
() Anadolu Öğretmen lisesi () Mesleki Lise (Ticaret, Sağlık) () Diğer

15. Ders dışı serbest zamanlarınızda spor, müzik, sinema, halk oyunları, tiyatro vb. etkinliklere katılma biçiminiz:

- ☐ Aktif olarak katılıyorum
- ☐ İzleyici olarak katılıyorum
- ☐ Hem aktif, hem de izleyici olarak katılıyorum
- ☐ Aktif ya da izleyici olarak katılmıyorum

16. Sizin için karşı cinsle bir ilişkiniz olması:

- ☐ Çok önemli
- ☐ Önemli
- ☐ Biraz önemli
- ☐ Önemli değil
- ☐ Hiç önemli değil

17. Karşı cinsle halen devam eden bir ilişkiniz:

- ☐ Var ☐ Yok

EK-3. KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRME ENGELLERİ TARAMA ENVANTERİ

Değerli Öğrenci Arkadaşım,

Bilimsel bir araştırmada kullanılmak üzere hazırlanmış olan bu ölçme araçları, sizlerin çeşitli özellikleri hakkında bilgi toplamayı amaçlamaktadır. Bu çalışmaya vereceğiniz yanıtların gizliliği önemli olup başka hiçbir amaçla kullanılmayacaktır.

Sorulara içtenlikle cevap vereceğinizi umuyor ve araştırmanın gerçekleşmesine katkıda bulunacağınız için teşekkür ediyorum.

İfadeler	Evet	Kısmen	Hayır
1. Derslerde tartışmalara katılamıyorum.	()	()	()
2. Sınavlarda çok fazla heyecanlanıyorum.	()	()	()
3. Düşüncelerimi yazı ile ifade etmekte zorluk çekiyorum.	()	()	()
4. Düşüncelerimi sözle ifade etmekte zorluk çekiyorum.	()	()	()
5. Hocalarımın benimle alay etmesinden korkuyorum.	()	()	()
6. Uygulama derslerinde yeterli araç-gereç bulamıyorum.	()	()	()
7. Daha üst düzeyde bir eğitim görmek isterdim.	()	()	()
8. Hiç istemediğim halde bu okulda okumak zoruma gidiyor.	()	()	()
9. Ders konuları bana ilgi çekici gelmiyor.	()	()	()
10. Fırsat bulsam bu okuldan ayrılıp başka bir okula gitmek isterim.	()	()	()
11. İyi not tutamıyorum.	()	()	()
12. Ders çalışmak için yeterli zaman bulamıyorum.	()	()	()
13. Bazı derslere nasıl hazırlanacağımı bilemiyorum.	()	()	()
14. Ders çalışmak için uygun ortam bulamıyorum.	()	()	()
15. Sınavlara vaktinde hazırlanmadığım için son anda bocalıyorum.	()	()	()
16. Vaktimi programlı bir şekilde kullanmayı bilemiyorum.	()	()	()
17. Verimli çalışma yollarını bilemiyorum.	()	()	()
18. Bazı derslerde özel yardıma ihtiyacım var.	()	()	()
19. İstatistik gibi dersleri öğrenmekte zorluk çekiyorum.	()	()	()
20. Okuma hızım çok düşük.	()	()	()
21. Bazı hocalar iyi ders anlatamıyorlar.	()	()	()
22. Hocalar genellikle ezbere önem veriyorlar.	()	()	()
23. Bazı hocaların haysiyet kırıcı sözleri ve alayları bana çok dokunuyor.	()	()	()
24. Hocalar bize anlayış ve yakınlık göstermiyorlar.	()	()	()
25. Okulda dersler çok ağır.	()	()	()
26. Hocalar yalnız ders başarımla ilgileniyorlar.	()	()	()
27. Özel yeteneklerimi geliştirme imkanı bulamıyorum.	()	()	()

İfadeler (Devamı)	Evet	Kısmen	Hayır
28. Okuduğumuz her şeyin gelecekte yararlı olacağına inanmıyorum.	()	()	()
29. Derslerde uygulamaya yer verilmiyor.	()	()	()
30. İleride iyi bir hayat seviyesine sahip olamamaktan endişe duyuyorum.	()	()	()
31. Mezun olunca iş bulamayacağımdan korkuyorum.	()	()	()
32. Meslek yaşamımda pek başarılı olamayacağımdan korkuyorum.	()	()	()
33. Bir gün savaş ortamında kalmaktan korkuyorum.	()	()	()
34. Mesleğimin bana rahat ve itibarlı bir yaşam sağlamayacağından endişe ediyorum.	()	()	()
35. Evde hala çocuk muamelesi görmek beni üzüyor.	()	()	()
36. Ailemin benden çok beklentisi var.	()	()	()
37. Hata yapınca aileme söylemekten çekiniyorum.	()	()	()
38. Babamdan yeterince ilgi ve yakınlık göremiyorum.	()	()	()
39. Annemden yeterince ilgi ve yakınlık göremiyorum.	()	()	()
40. Annem ve babamla iletişim kurmakta güçlük çekiyorum.	()	()	()
41. Ailem, kendi başıma kara vermeme fırsat vermiyor.	()	()	()
42. Ailem yalnız başıma eğlenceye gitmeme razı olmuyor.	()	()	()
43. Aile meselelerinde fikrime önem vermiyorlar.	()	()	()
44. Annemin, babamın kıyafetlerinden ve toplumdaki davranışlarından utanıyorum.	()	()	()
45. Kendimi ailemden biri olarak hissedemiyorum.	()	()	()
46. Aileme bir yük olduğumu düşünüyorum.	()	()	()
47. Ev hayatındaki anlaşmazlıklar huzurumu kaçırıyor.	()	()	()
48. Kardeşlerimle iyi geçinemiyorum.	()	()	()
49. Evde/yurtta rahatça çalışabileceğim sessiz bir yer yok.	()	()	()
50. Ailem kıyafetimi ve davranışlarımı çok eleştiriyor.	()	()	()
51. Ailemden birini kaybetmekten korkuyorum.	()	()	()
52. Geçim sıkıntısı çekiyorum.	()	()	()
53. Annem babam arkadaşlarımı beğenmiyor.	()	()	()
54. Ailemin fazla mutaassıp (tutucu) oluşu beni üzüyor.	()	()	()
55. Ailem karşı cinsle ilgili arkadaşlığımı hoş karşılamıyor.	()	()	()
56. Okurken çalışmak zorunda olmak beni üzüyor.	()	()	()
57. Dert ortağı olacak bir yakınım yok.	()	()	()
58. Topluluk içinde kendimi rahat hissetmiyorum.	()	()	()
59. Karşı cinsten ilgi duyduğum kişiyle yakınlık kuramıyorum.	()	()	()
60. Karşı cinsle arkadaşlık etmeyi beceremiyorum.	()	()	()

İfadeler (Devamı)	Evet	Kısmen	Hayır
61. Bazı toplum kurallarını bilmemek beni sıkıyor.	()	()	()
62. Arkadaşlar tarafından daha çok aranıp, sevilen bir tip olmak isterdim.	()	()	()
63. Arkadaşlarım gibi giyinip davranamadığım için üzüntü duyuyorum.	()	()	()
64. Bazı cinsel isteklerim beni rahatsız ediyor.	()	()	()
65. Yeterince arkadaşım yok.	()	()	()
66. İlerde anlaşılabileceğim bir eş bulamayacağımı düşünüyorum.	()	()	()
67. Başkalarına karşı zaman zaman kırıncı olduğum için üzülüyorum.	()	()	()
68. Bazı arkadaşlarımın yanında aşağılık duygusuna kapılıyorum.	()	()	()
69. Arkadaşlarım tarafından eleştirilmek beni üzer.	()	()	()
70. Bazen kendimi olduğumdan başka türlü göstermek zorunda kalmam beni üzüyor.	()	()	()
71. Hakkımda dedikodu yapılmasından korkarım.	()	()	()
72. Bazı ortamlarda istenmediğimi hissetmek beni üzüyor.	()	()	()
73. Modaya uygun giyinemediğime üzülüyorum.	()	()	()
74. İşlerimi planladığım gibi yapamamak beni rahatsız ediyor.	()	()	()
75. Zaman zaman ruhsal yönden normal olmadığım endişe ediyorum.	()	()	()
76. Bazı durumlarda öfkeme hakim olamamaktan korkuyorum.	()	()	()
77. Hiç kimse beni anlamıyor.	()	()	()
78. Disiplin kuralları beni sıkıyor.	()	()	()
79. Sabahtan dinlenmiş olarak kalkamıyorum.	()	()	()
80. Yapmak istediğim halde yeterince spor yapamıyorum.	()	()	()
81. Çok sık hastalanıyorum.	()	()	()
82. Genellikle sabah kahvaltısı yapamıyorum.	()	()	()
83. Kendimi genellikle halsiz hissediyorum ve çabuk yoruluyorum.	()	()	()
84. Fizik görünümümü pek beğenmiyorum.	()	()	()
85. Midemle ilgili sorunlarım var.	()	()	()
86. Arkadaşlarımın konuşmalarını çoğunlukla yavan ve anlamsız buluyorum.	()	()	()
87. Sınıfımdan bazı arkadaşlarla selamlaşmıyor olmak beni üzüyor.	()	()	()
88. Geçmişte yaptıklarımın sık sık pişmanlık duyuyorum.	()	()	()
89. Şartlardan ötürü vücut temizliğime yeterince özen gösteremiyorum.	()	()	()
90. Öğlen ya da akşam yemeklerinde yeterince beslenemiyorum.	()	()	()
91. İstediğim gibi temiz giyinemiyorum.	()	()	()
92. Mevsimlere uygun yeterli elbisem yok.	()	()	()
93. Kışın, yazlık ayakkabı ile dolaşmak zorunda kaldığım oluyor.	()	()	()
94. Kaldığım yerde yatağım rahat değil.	()	()	()

EK-4. HEMŞİRELİKTE MESLEK SEÇİMİ ÖLÇEĞİ TÜRKÇE FORMU

Aşağıda verilen ifadelerden size en uygun oranı(%) işaretleyiniz.

Her zaman hemşire olmak istemişimdir	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Hemşireliğin kişiliğime uygun bir iş olduğunu düşünüyorum	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Kendimi ifade edebilmemi sağlayan bir iş yapmak istedim	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Hemşireliğin benim için iyi bir kariyer fırsatı olduğunu düşünüyorum	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Başka bir iş yapmak isterdim ama yapamadım	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağımı söylerler	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Hemşireliğin sürekli gözde bir meslek olacağını düşündüğüm için hemşireliği seçtim	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Hemşirelik insanların gözünde saygın bir meslektir	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Hemşirelikten başka seçim şansım yoktu	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşünüyorum	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Hemşirelikte iyi para kazanılır	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Hemşirelik dışında yapabileceğim başka iş yok	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Hemşirelik alanında lider olabileceğimi düşünüyorum	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Hemşirelik ailem ve benim için uygun bir iştir	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Hemşireliğin yarı zamanlı ve vardiyalı çalışma koşullarının olması bana cazip gelmektedir	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%
Gereksinimlerimi karşılayabilecek bir meslek aradım ve hemşireliği seçtim	0%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	100%

EK-5. KGETE’NİN ALT BOYUTLARININ DAĞILIMI

Soru maddelerinin alt ölçeklere göre dağılımı aşağıdaki gibidir;

1. A,S	25. S	49. G	73.A,S
2. S	26. A	50. A,S	74.S
3. A,S	27. S	51. A	75.S
4. A,S	28. S,G	52. G	76.A,S
5. A,S	29. G	53. A,S	77.A,S
6. S	30. S,G	54. A,G	78.A,S
7. S,G	31. S,G	55. A	79.F
8. S	32. S,G	56. S,G	80.F
9. S	33. S,G	57. A	81.F
10. S	34. S,G	58. A,S	82.F
11. S	35. A	59. F,A,S	83.F
12. S	36. A,S	60. F,A,S	84.S
13. S	37. A,S	61. G,A,S	85.F
14. G	38. A	62. F,A,S	86.A
15. S	39. A	63. A,G	87.A
16. S	40. A	64. F,S	88.S
17. G	41. A,S	65. A	89.F
18. S,G	42. A,S	66. G,A,S	90.F
19. S	43. A,S	67. A,S	91.G
20. S	44. S	68. A,S	92.G
21. G	45. A	69. A,S	93.G
22. G	46. A,S	70. A,S	94.G
23. A	47. A,G	71. A,S	
24. A	48. A	72. A	

F : Fizyolojik İht. (12 mad.)

G : Güvenlik İht. (25 mad.)

A : Ait Olma-sevgi İht. (46 mad.)

S : Saygı İht. (56 mad.)

Bir madde bazı durumlarda (madde 1’de A ve S gibi) birden fazla ihtiyaç basamağı ile ilgilidir.

EK-6. ETİK KURUL ONAY FORMU

Sağlık Bilimleri Fakültesi
ETİK KURUL SONUÇ FORMU

Sayı:13

Tarih:09/11/2015

Araştırmanın Adı: “ Hemşirelik Öğrencilerinin Kendini Gerçekleştirme Engelleri İle Meslek Seçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”

Araştırmanın Yürütülmesi Uygundur (X)
Düzenlemeler Yapıldıktan Sonra Yürütülmesi Uygundur ()
Araştırmanın Yürütülmesi Uygun Değildir ()

Açıklamalar (Uygun değil ya da düzeltme gerekiyorsa): Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulu'nun 09.11.2015 tarihinde yapılan toplantısında “Hemşirelik Öğrencilerinin Kendini Gerçekleştirme Engelleri İle Meslek Seçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi ” konulu Arş.Gör. Emrah AY ve Yrd.Doç.Dr.Afife YURTTAŞ'ın çalışması etik açıdan uygun bulunmuştur.

Prof.Dr. Mehtap TAN

Başkan

Prof.Dr.Duygu ARIKAN
Üye

Prof.Dr.Gülşen ERYILMAZ
Üye

Doç. Dr. Nadiye ÖZER
Katılmadı

Doç. Dr. Serap ALTUNTAŞ
Sekreter/Raportör

EK-7. KURUM İZİN YAZISI

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 30171381-300-E.1500129149
Konu : Uygulama İzni Emrah AY

16.12.2015

ÖĞRENCİ İŞLERİ DAİRE BAŞKANLIĞINA

İlgi : 15.12.2015 tarihli ve 88179374-302.08.01-E.1500128273 sayılı belge.

Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Programı öğrencisi Emrah AY'ın "Hemşirelik Öğrencilerinin Kendini Gerçekleştirme Engelleri İle Meslek Seçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli yüksek lisans tez çalışması anket uygulamasını, Fakültemiz Hemşirelik Bölümü öğrencileri ile Aralık 2015-Şubat 2016 tarihleri arasında yapması Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr. Samih DİYARBAKIR
Dekan V.

Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi 25240 Erzurum
Tel: +90 442 2311233
Elektronik Ağ: <http://www.atauni.edu.tr/#saglik-bilimleri-fakultesi>

Kep Adresi: atauni@hs01.kep.tr

Bilgi: Öner ÖZDOĞAN
Faks: +90 442 2360984
E-Posta: sbf@atauni.edu.tr

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
www.atauni.edu.tr adresinden doğrulama yapabilirsiniz. Doğrulama Kodu=BD97E68

EK-8. YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI (FORM: 07)

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ

Adı ve Soyadı : Emrah A. Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Ayşe YURTTAŞ
Programı (Fakülte/Y.Okul) : Sağlık Bilimleri Fakültesi Ortak Danışman :
Anabilim Dalı : Hemşirelik Bilimleri

Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 11/01/2017 ve 03/01 sayılı kararıyla oluşturulan tez savunma sınavı jürisi, Hemşirelik Öğrencilerinin Kendini Gerçekleştirme Engelleri ile Meslek Seçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi başlıklı yüksek lisans tezini incelemiş ve adayı 18/01/2017 tarihinde, saat 10.00 da tez savunma sınavına tabi tutmuştur.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ:

- ☒ Jüri raporlarının tartışılması sonucunda **başarıyla** savunulan tezin **KABUL EDİLMESİNE**,
- ☐ Jüri raporlarının tartışılması sonucunda, ay ek süre verilerek tezin **DÜZELTİLMESİNE**,
- ☐ Jüri raporlarının tartışılması sonucunda tezin **REDDEDİLMESİNE**

☒ OY BİRLİĞİ

☐ OY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Tez Sınav Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Başkan	: <u>Doç. Dr. Papatya KARAKURT</u>	<u>PfD</u>
Üye	: <u>Yrd. Doç. Dr. Güler AVSAR</u>	<u>Gül</u>
Üye	: <u>Yrd. Doç. Dr. Ayşe YURTTAŞ</u>	<u>Ayşe</u>
Üye	:	
Üye	:	